

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

ODBOR DOZORU A KONTROLY VEŘEJNÉ SPRÁVY

METODICKÉ DOPORUČENÍ K ČINNOSTI ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

1

Aplikace (výklady) zákona
č. 312/2002 Sb., o úřednících územních
samosprávných celků a o změně
některých zákonů, včetně prováděcích
předpisů a souvisejících předpisů
(zákon č. 312/2002 Sb.)

podle právního stavu
k 31. srpnu 2009

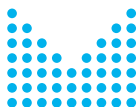
ODBOR
DOZORU A KONTROLY VEŘEJNÉ SPRÁVY
MINISTERSTVA VNITRA
2009

METODICKÉ DOPORUČENÍ K ČINNOSTI ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

1

Aplikace (výklady) zákona
č. 312/2002 Sb., o úřednících územních
samosprávných celků a o změně některých
zákonů, včetně prováděcích předpisů
a souvisejících předpisů
(zákon č. 312/2002 Sb.)

www.mvcr.cz/odk

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

METODICKÉ DOPORUČENÍ K ČINNOSTI ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

Aplikace (výklady) zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, včetně prováděcích předpisů a souvisejících předpisů
(Zákon č. 312/2002 Sb.)

Vydává: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor dozoru a kontroly veřejné správy, nám. Hrdinů 3, 140 21 Praha 4

Uspořádali: Ing. Marie Kostruhová, Ing. Tomáš Pösl, JUDr. Jan Horník

Kolektiv autorů: Mgr. Marie Korotvičková, Ing. Jana Krumlová

Odsouhlaseno: odborem legislativy a koordinace předpisů Ministerstva vnitra a odborem efektivní veřejné správy Ministerstva vnitra

Schválila: Ing. Marie Kostruhová

Grafická úprava a tisk: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 1159/4, 149 01, Praha 4

Počet stran: 40

Místo a rok vydání: Praha, 2009

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO	7
1. JMENOVÁNÍ	8
1.1 Jmenování vedoucích úředníků	8
1.2 Jmenování a odvolání vedoucích odborů městského úřadu	9
2. VZDĚLÁVÁNÍ ÚŘEDNÍKŮ A VEDOUCÍCH ÚŘEDNÍKŮ	9
2.1 Plán vzdělávání a jeho naplňování	9
2.2 Vstupní vzdělávání	10
2.3 Vzdělávání vedoucích úředníků – úhrada nákladů	11
2.4 Prohlubování kvalifikace vedoucího úředníka po absolvování vzdělávání vedoucích úředníků podle § 27 zákona č. 312/2002 Sb.	12
3. VÝBĚROVÉ ŘÍZENÍ	13
3.1 Výběrové řízení dle zákona č. 312/2002 Sb. – obecně	13
3.2 Výběrové řízení – převedení na jiný odbor	13
3.3 Výběrové řízení – povinnost vyhlášení výběrového řízení	13
3.4 Výběrové řízení – počítání lhůty pro oznámení o vyhlášení výběrového řízení	14
3.5 Opakované vyhlášení výběrového řízení na interního auditora obecního úřadu	16
3.6 Výběrové řízení – opožděná přihláška	17
3.7 Výběrové řízení – přešetření postupu	18
3.8 Výběrové řízení – přihlášení zaměstnance do výběrového řízení	18
3.9 Lustrační osvědčení	19
3.10 Dotaz na možnost obsazení funkce vedoucího odboru bez výběrového řízení	20
4. ZVLÁŠTNÍ ODBORNÁ ZPŮSOBILOST (DÁLE TĚŽ JEN „ZOZ“)	21
4.1 Kompetence starosty obce k rozhodování o povinnosti úředníka prokázat zvláštní odbornou způsobilost	21
4.2 Povinnost prokázat zvláštní odbornou způsobilost a rovnocennost vzdělání	22
4.3 Povinnost prokázat zvláštní odbornou způsobilost při pracovním poměru na dobu určitou	22
4.4 Zvláštní odborná způsobilost prokázaná před účinností zákona č. 312/2002 Sb.	22
4.5 Zvláštní odborná způsobilost pro vyřizování přestupků na úseku živnostenského podnikání	23
4.6 Zvláštní odborná způsobilost při vyřizování přestupků na úseku zdravotnictví	23
4.7 Rozsah zvláštní odborné způsobilosti pro vedoucího úředníka	24
4.8 Zvláštní odborná způsobilost pro tajemníka (vedoucího úřadu) vykonávajícího správní činnosti místo úředníka	25
4.9 Zvláštní odborná způsobilost - opakování přihlášky ke zkoušce	25

4. 10 Povinnost prokázání zvláštní odborné způsobilosti v případě uznání rovnocennosti dle § 34 zákona č. 312/2002 Sb.	26
4. 11 Zvláštní odborná způsobilost pro činnost ověřující osoby v kontaktním místě veřejné správy – Czech POINT	26
4. 12 Vztah zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, a zákona č. 312/2002 Sb.	27
4. 13 Zvláštní odborná způsobilost při správě matrik a státního občanství	28
4. 14 Zvláštní odborná způsobilost při výkonu správní činnosti na úseku vidimace a legalizace	29
4. 15 Zařazení zaměstnance vykonávajícího správní činnosti na úseku vidimace a legalizace v úřadu územního samosprávného celku	30
4. 16 Zvláštní odborná způsobilost při správě daní a poplatků	30
4. 17 Zvláštní odborná způsobilost - žádost o ujištění, že účetní obce nevykonává správní činnosti	32
4. 18 Zvláštní odborná způsobilost - počítání lhůty podle § 21 odst. 1 písm. a) zákona č. 312/2002 Sb.	32
4. 19 Správní činnosti při finančním hospodaření územních samosprávných celků a jejich přezkumu	33
4. 20 Zprávy vyhotovené podle § 9 odst. 2 až 5 zákona č. 312/2002 Sb. - poskytování informací členům zastupitelstev	34
4. 21 Právní názor k výkladu § 12 odst. 4 věta poslední zákona č. 312/2002 Sb.	35
5. SOUVISEJÍCÍ PŘEDPISY – ZÁKONÍK PRÁCE A PROVÁDĚCÍ PŘEDPISY	36
5. 1 Zkrácení pracovního úvazku úředníků z 8 na 7 hodin jednostranným právním úkonem tajemníka	36
5. 2 Zařazení zaměstnance do platové třídy při zástupu vykonávání činnosti vidimace a legalizace	37
KONTAKTNÍ ÚDAJE	38

ÚVODNÍ SLOVO

Dostává se Vám do rukou metodické doporučení k činnosti územních samosprávných celků, které pro Vás připravil odbor dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra. Jedná se o nedílnou součást řady metodických doporučení, která by měla přispět ke zvýšení míry informovanosti územních samosprávných celků. Obsažené informace jsou cíleny na pomoc územním samosprávným celkům, a to především v problematikách spadajících do tzv. samostatné působnosti. Tématická zaměření jednotlivých metodických doporučení jsou vybírána na základě podnětů a dotazů, se kterými se odbor dozoru a kontroly veřejné správy setkává nejčastěji. V případě změny právních výkladů v souvislosti s přijetím nových zákonů budou metodické pomůcky průběžně aktualizovány.

Věříme proto, že metodické doporučení přispěje k usnadnění Vaší každodenní činnosti.

Praha, září 2009

Ing. Marie Kostruhová
ředitelka odboru dozoru a kontroly veřejné správy

Aplikace (výklady) zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, včetně provádě- cích předpisů a souvisejících předpisů¹

podle právního stavu k 31. srpnu 2009

1. JMENOVÁNÍ

1.1 Jmenování vedoucích úředníků

(vzájemný vztah zákona o úřednících územních samosprávných celků a zákona o obcích)

? Dotaz: Podle zákona o úřednících jmenuje vedoucí úředníky vedoucí úřadu. Lze to chápat tak, že se nepostupuje podle zákona o obcích, podle kterého vedoucí odborů jmenuje rada obce?

Zákonem č. 264/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon č. 264/2006 Sb.**“) na základě pozměňovacího návrhu v Poslanecké sněmovně, bylo do zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon č. 312/2002 Sb.**“), vloženo nové ustanovení § 2 odst. 6, které ve své druhé větě svěřuje jmenování vedoucích úředníků vedoucímu úřadu. Zákon č. 264/2006 Sb. však nezměnil ustanovení § 102 odst. 2 písm. g) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o obcích**“), podle kterého vedoucí odborů jmenuje rada obce. Tudíž vložení nově znějícího ustanovení § 2 odst. 6 do zákona č. 312/2002 Sb. nic nemění na tom, že jmenovací právo ve vztahu k vedoucím odborů náleží radě obce. Vzhledem k tomu, že ustanovení § 102 odst. 2 písm. g) zákona o obcích zůstalo beze změny, druhá věta ustanovení § 2 odst. 6 zákona č. 312/2002 Sb., ve znění zákona č. 264/2006 Sb., která stanoví, že **jmenování provede vedoucí úřadu**, se tak vztahuje na jiné jmenované funkce, než je vedoucí odboru (např. vedoucí oddělení).

To znamená, že **vedoucí odborů jmenuje rada obce [§ 102 odst. 2 písm. g) zákona o obcích] a jiné vedoucí úředníky, než vedoucí odborů, jmenuje vedoucí úřadu (tajemník).**

1 Prováděcí předpisy k zákonu č. 312/2002 Sb.:

vyhláška č. 511/2002 Sb., o uznání rovnocennosti vzdělání úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů;

související předpisy se zákonem č. 312/2002 Sb.: zejm. zákoník práce, zákony o obcích, o krajích, o hlavním městě Praze.

1. 2 Jmenování a odvolání vedoucích odborů městského úřadu

? Dotaz: Kdo jmenuje a odvolává vedoucí odborů na městském úřadu, zda rada města nebo tajemník, a jaký je na to v současné době názor Ministerstva vnitra.

K otázce jmenování vedoucích odborů odkazujeme na předchozí stanovisko Ministerstva vnitra, jehož cílem je reagovat na výkladové problémy vzniklé nabytím účinnosti zákona č. 264/2006 Sb., schváleného ve znění upraveném na základě pozměňovacího návrhu v Poslanecké sněmovně. Toto stanovisko řeší vzájemný vztah mezi ustanovením § 102 odst. 2 písm. g) zákona o obcích a ustanovením § 2 odst. 6 zákona č. 312/2002 Sb., ve znění zákona č. 264/2006 Sb., který je rozhodující pro postup při jmenování vedoucích odborů, a to, že **přednost má úprava obsažená v citovaném ustanovení zákona o obcích před úpravou obsaženou v citovaném ustanovení zákona č. 312/2002 Sb., ve znění zákona č. 264/2006 Sb.**

Stejný princip přednosti zákona o obcích, jako se použije **při jmenování**, se logicky uplatní i v případě **odvolání vedoucích odborů**. Není důvod k tomu, aby se při odvolání postupovalo jinak než při jmenování, neboť **právo jmenovat i odvolávat vedoucí odborů má podle výslovného znění zákona o obcích rada obce; vedoucí odborů vždy odvolává rada města**, a to podle ustanovení § 102 odst. 2 písm. g) zákona o obcích, bez ohledu na to, zda vedoucí odboru je či není vedoucím úředníkem ve smyslu zákona č. 312/2002 Sb.

V té souvislosti ještě upozorňujeme, že **odvolat vedoucího úředníka je možné jen z důvodů uvedených v § 12 odst. 1 zákona č. 312/2002 Sb.**

2. VZDĚLÁVÁNÍ ÚŘEDNÍKŮ A VEDOUCÍCH ÚŘEDNÍKŮ

2. 1 Plán vzdělávání a jeho naplňování

? Dotaz: Dle § 17 odst. 5 zákona č. 312/2002 Sb. má územní samosprávný celek povinnost vypracovat pro úředníka plán vzdělávání (v rozsahu nejméně 18 pracovních dnů po dobu následujících 3 let). Započítává se do této doby školení i vstupní vzdělávání, které je v rozsahu 4 dnů, a zvláštní odborná způsobilost, která je v rozsahu cca 10 dnů? Pokud ano, znamená to tedy, že pro daného úředníka se pak ještě naplňují zbývající dny (4 dny)?

Zákon č. 312/2002 Sb. zakládá současně **povinnost úředníkům prohlubovat si kvalifikaci** [viz § 16 odst. 1 písm. e)]. Podle § 17 odst. 4 tohoto zákona **územní samosprávný celek je povinen** úředníkovi zajistit prohlubování kvalifikace podle tohoto zákona a je povinen postupovat při tom podle plánu vzdělávání podle odstavce 5 § 17. Ustanovení § 17 odst. 5 věta první říká, že plán vzdělávání obsahuje časový rozvrh prohlubování kvalifikace úředníka v rozsahu **nejméně 18 pracovních dnů po dobu následujících 3 let. Použití slova „nejméně“ ve spojení se stanovením rozsahu časového rozvrhu prohlubování kvalifikace znamená, že územní samosprávný celek je povinen zajistit úředníkovi prohlubování kvalifikace**

ce v rozsahu 18 pracovních dnů po dobu následujících 3 let (minimálně, alespoň) a na druhou stranu může úředníkovi poskytnout podle svého uvážení a svých možnosti prohlubování kvalifikace i v delším rozsahu než 18 dnů, například v rozsahu 20 dnů apod. V žádném případě rozsah prohlubování kvalifikace úředníka po dobu následujících 3 let nesmí být kratší než 18 dnů.

Co se rozumí „prohlubováním kvalifikace“ obecně (na rozdíl od „zvyšování kvalifikace“), stanoví zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“), v § 230 odst. 1 takto: **„Prohlubováním kvalifikace se rozumí její průběžné doplňování, kterým se nemění její podstata a které umožňuje zaměstnanci výkon sjednané práce; za prohlubování kvalifikace se považuje též její udržování a obnovování.“**

Vzdělávání úředníků podle zákona č. 312/2002 Sb. je specifické prohlubování kvalifikace. Podle § 18 odst. 1 a 2 zákona č. 312/2002 Sb. je úředník **povinen prohlubovat si kvalifikaci účastí na a) vstupním vzdělávání, b) průběžném vzdělávání a c) přípravě a ověření zvláštní odborné způsobilosti**, vedoucí úředník též účastí na **vzdělávání vedoucích úředníků**. Potřebné priority vyplývají z povahy jednotlivých druhů prohlubování kvalifikace. Do individuálního plánu vzdělávání úředníka se přednostně zařazuje vstupní vzdělávání, příprava a prokázání zvláštní odborné způsobilosti (dále též jako „ZOZ“), případně vzdělávání vedoucích úředníků. Pro průběžné vzdělávání, které vstupní vzdělávání a vzdělávání pro ZOZ v potřebném rozsahu individuálně doplňuje, zákon č. 312/2002 Sb. nestanoví žádnou lhůtu a územní samosprávný celek ho pro daného úředníka plánuje podle konkrétních potřeb.

Plán vzdělávání úředníka zahrnuje v rozsahu 18 pracovních dnů po dobu následujících 3 let veškeré výše uvedené druhy prohlubování kvalifikace podle zákona č. 312/2002 Sb. (§ 18).

Obsah plánu vzdělávání každého jednoho úředníka se sestavuje individuálně v závislosti na konkrétních podmínkách a okolnostech týkajících se jednotlivého úředníka - na druhu vykonávané správní činnosti, na splnění předpokladů stanovených zákonem pro výkon dané činnosti, povinnosti prokázat ZOZ, frekvenci legislativních změn v dané agendě apod. **Územní samosprávný celek zřejmě nezařadí do plánu vzdělávání na dobu následujících 3 let potřebné penzum účasti na kurzech pro získání ZOZ úředníkovi, který ji prokázal nebo který je získání ZOZ zproštěn, např. z titulu uznání rovnocennosti vzdělání, apod.** Obdobně se nebude zařazovat do plánu „vstupní vzdělávání“ úředníkovi, který má na úřadě již dlouhodobou praxi (pracovní poměr), např. v neúřednické pozici. **Konkrétní příklad, který uvádíte ve svém dopise (18 dnů = 4 dny vstupní vzdělávání + 10 dnů k získání ZOZ + 4 dny jiné/průběžné vzdělávání), lze použít v některých případech, nelze ho však chápat jako obecný vzorec.** Územní samosprávný celek může podle svého uvážení a svých možností v konkrétním případě poskytnout úředníkovi na průběžné vzdělávání i delší dobu než 4 dny.

2. 2 Vstupní vzdělávání

? Dotaz: Zaměstnanec, který je u magistrátu zaměstnán již několik let, se přihlásil do výběrového řízení na místo úředníka, na které byl vybrán. Musí absolvovat vstupní vzdělávání?

Vstupní vzdělávání podle § 19 zákona č. 312/2002 Sb. přichází v úvahu u nových zaměst-

nanců. Podle § 19 odst. 2 zákona č. 312/2002 Sb. je totiž úředník povinen vstupní vzdělávání ukončit do 3 měsíců ode dne vzniku pracovního poměru. V konkrétním případě tedy **vstupní vzdělávání nepřichází v úvahu, neboť se patrně jedná o dlouholetého zaměstnance, který byl převeden na úřednické místo za trvání pracovního poměru.**

Tento úředník bude však povinen absolvovat průběžné vzdělávání podle § 20 tohoto zákona a v případě, že by vykonával správní činnosti stanovené vyhláškou č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**vyhláška č. 512/2002 Sb.**“), byl by povinen vykonat zkoušku ZOZ podle § 21 tohoto zákona, a to za podmínek v něm stanovených.

? **Dotaz: Je úředník povinen absolvovat vždy znovu vstupní vzdělávání při každém novém uzavření pracovního poměru s územním samosprávným celkem?**

Vstupní vzdělávání podle § 19 zákona č. 312/2002 Sb. představuje specifický druh zaškolení ve smyslu § 228 zákoníku práce (dříve § 142 zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce), a proto musí být provedeno co nejdříve; z toho důvodu zákon č. 312/2002 Sb. v § 19 odst. 2 stanoví pro absolvování vstupního vzdělávání lhůtu 3 měsíců ode dne vzniku pracovního poměru. Počátkem běhu této lhůty je den vzniku pracovního poměru. **Úředník není obecně povinen absolvovat vždy znovu vstupní vzdělávání při každém novém uzavření pracovního poměru s územním samosprávným celkem; takovou obecnou povinnost by musel stanovit zákon, protože je ústavně zaručeno, že nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá** (čl. 2 odst. 4 Ústavy České republiky, resp. čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod).

Zákon č. 312/2002 Sb. nikde neuvažuje o opakování vzdělání při změně zaměstnavatele – územního samosprávného celku. Neodpovídá to ani koncepci vzdělávání, na níž je tento zákon založen. Z hlediska účelu zákona plně postačuje, pokud úředník splní povinnost absolvovat vstupní vzdělávání a získat o tom osvědčení od akreditované instituce jen jednou. Skončením pracovního poměru úředník neztrácí dosažený základní stupeň vzdělávání úředníků, který absolvováním vstupního vzdělávání podle § 19 zákona č. 312/2002 Sb. již jednou získal. Platnost osvědčení, které úředník získal po absolvování vstupního vzdělávání, zákon nijak neomezuje a platí tedy jednou pro vždy - skončení pracovního poměru úředníka k územnímu samosprávnému celku nemá na platnost tohoto osvědčení vliv. Navíc nehledě na to, že ustanovení § 19 zákona č. 312/2002 Sb. se podle systematického členění nachází v části zákona upravující vzdělávání, avšak nikoli pracovní poměr úředníka, který je upraven v jiné části zákona.

2. 3 Vzdělávání vedoucích úředníků – úhrada nákladů

? **Dotaz: Je vedoucí úředník, který má uzavřen pracovní poměr na dobu určitou, která je delší než dva roky a kratší než tři roky, povinen uhradit náklady spojené se vzděláváním vedoucích úředníků ve smyslu § 27 zákona č. 312/2002 Sb.?**

Pracovní poměr na dobu určitou je možno uzavřít jen výjimečně, a to v případech a za podmínek stanovených v § 10 zákona č. 312/2002 Sb.

Obecně platí, že **náklady prohlubování kvalifikace podle tohoto zákona nese územní samosprávný celek** (§ 18 odst. 4 první část věty před středníkem zákona č. 312/2002 Sb.). V případě vzdělávání vedoucích úředníků však zákon č. 312/2002 Sb. v § 27 odst. 3 stanoví pod-

mínku, že vedoucí úředník, který se zúčastnil vzdělávání vedoucích úředníků a jehož náklady hradil územní samosprávný celek, musí setrvat po ukončení tohoto vzdělávání v pracovním poměru k tomuto územnímu samosprávnému celku po dobu 3 let. Pokud vedoucí úředník rozváže (z vlastní vůle) pracovní poměr dříve než po uplynutí 3 let od ukončení tohoto vzdělávání, je povinen územnímu samosprávnému celku uhradit náklady s tímto vzděláváním spojené. Splní-li vedoucí úředník svou povinnost jen zčásti, povinnost uhradit náklady se poměrně sníží. Přiměřeně platí ustanovení § 235 odst. 3 zákoníku práce - podle dřívější právní úpravy § 143 odst. 7 a 8 zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce. Předpokládá se zde, že jde o pracovní poměr na dobu neurčitou.

Tento postup se uplatní, jestliže **půjde o pracovní poměr na dobu neurčitou a rozváže-li vedoucí úředník pracovní poměr jednostranně** (např. výpovědí), popř. dohodou z jiného důvodu než z důvodů uvedených v § 52 písm. a) až e) zákoníku práce.

Pokud však územní samosprávný celek uzavřel s vedoucím úředníkem pracovní poměr na dobu určitou ve smyslu § 10 zákona č. 312/2002 Sb., která je delší než dva roky a kratší než tři roky, pak při skončení tohoto pracovního poměru uplynutím sjednané doby **nejde o skončení pracovního poměru jednostranným rozvázáním ze strany vedoucího úředníka a vedoucí úředník v tom případě povinnost hradit náklady nemá (náklady prohlubování kvalifikace podle tohoto zákona nese územní samosprávný celek).**

2. 4 Prohlubování kvalifikace vedoucího úředníka po absolvování vzdělávání vedoucích úředníků podle § 27 zákona č. 312/2002 Sb.

? **Dotaz: Vedoucí úředník absolvoval v zákonem stanovené lhůtě vzdělávání vedoucích úředníků. Později zaměstnavatel rozšířil agendu na jím řízeném úseku o novou správní činnost než ty správní činnosti, o nichž vedoucí úředník získal přehled ve zvláštní části vzdělávání vedoucích úředníků. Je v takovém případě zaměstnavatel povinen přihlásit tohoto vedoucího úředníka znovu na vzdělávání vedoucích úředníků – zvláštní část pro novou správní činnost?**

Zákon č. 312/2002 Sb. ve svém **ustanovení § 27** ukládá územnímu samosprávnému celku, aby **řízení zajišťoval pouze prostřednictvím vedoucích úředníků, kteří ukončili** vzdělávání vedoucích úředníků. Vzdělávání vedoucích úředníků podle zákona je druh prohlubování kvalifikace, kterého se musí zúčastnit všichni vedoucí úředníci. V konkrétním případě vedoucí úředník ukončil vzdělávání vedoucích úředníků, to znamená, že **splnil povinnost stanovenou zákonem č. 312/2002 Sb. Vedoucí úředník je povinen se zúčastnit vzdělávání vedoucích úředníků pouze jednou, přičemž platí, že ani územní samosprávný celek podle tohoto zákona není povinen přihlásit úředníka na vzdělávání vedoucích úředníků opakovaně.**

Zvláštní část vzdělávání vedoucích úředníků obsahuje pouze obecný přehled o správních činnostech stanovených prováděcím právním předpisem k zákonu č. 312/2002 Sb., pro jejichž výkon prokazují úředníci ZOZ. V rámci prohlubování kvalifikace může územní samosprávný celek v individuálním plánu vzdělávání vedoucího úředníka (§ 17 odst. 4 a 5 zákona č. 312/2002 Sb.) pamatovat na **další prohlubování jeho kvalifikace v rámci průběžného vzdělávání**

(§ 20 zákona č. 312/2002 Sb., ve vazbě na § 18 odst. 2 téhož zákona), které je **podrobnější než zvláštní část vzdělávání vedoucích úředníků.**

3. VÝBĚROVÉ ŘÍZENÍ

3. 1 Výběrové řízení dle zákona č. 312/2002 Sb. – obecně

? Dotaz: Ve kterých případech je povinnost provést výběrové řízení podle zákona č. 312/2002 Sb.?

Podle § 7 odst. 1 zákona č. 312/2002 Sb. je výběrové řízení především podmínkou pro jmenování do funkce vedoucího úřadu a vedoucího úředníka. Dále je výběrové řízení podmínkou pro vznik pracovního poměru na dobu neurčitou úředníka zařazeného v krajském úřadě, v Magistrátu hlavního města Prahy, v obecním úřadě obce s rozšířenou působností, v pověřeném obecním úřadě, v úřadu městského obvodu nebo městské části územně členěného statutárního města nebo městské části hlavního města Prahy, kterému je svěřen výkon přenesené působnosti v rozsahu pověřeného obecního úřadu.

Jmenování vedoucího úředníka musí vždy předcházet výběrové řízení, jinak by bylo takové jmenování neplatné. Rovněž uzavření pracovního poměru na dobu určitou s uvedenými úředníky musí předcházet výběrové řízení, jinak je neplatné. Neplatnost takových úkonů plyne z ustanovení § 18 zákoníku práce, potažmo z § 39 občanského zákoníku, který stanoví, že neplatný je právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází anebo se přičí.

3. 2 Výběrové řízení – převedení na jiný odbor

? Dotaz: Musí být vyhlášeno výběrové řízení při převedení úřednice do jiného odboru v rámci úřadu územního samosprávného celku obce s rozšířenou působností?

Zákon č. 312/2002 Sb. v § 7 odst. 1 písm. b) stanoví, že **výběrové řízení je podmínkou pro vznik pracovního poměru na dobu neurčitou úředníka** zařazeného, mimo jiné, v obecním úřadě obce s rozšířenou působností a v pověřeném obecním úřadě [§ 7 odst. 1 písm. b) bod 3 a 4 zákona č. 312/2002 Sb.].

Pokud v konkrétním případě jde o **převedení úřednice zařazené v magistrátu statutárního města z jednoho odboru do jiného odboru, a to bez vzniku pracovního poměru, není dána povinnost provedení výběrového řízení** ve smyslu v § 7 odst. 1 zákona č. 312/2002 Sb.

3. 3 Výběrové řízení – povinnost vyhlášení výběrového řízení

? Dotaz: Má územní samosprávný celek povinnost vyhlásit na uvolněné místo vedoucího úředníka výběrové řízení podle § 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 312/2002 Sb.,

pokud se o takovou funkci uchází některý ze stávajících úředníků územního samosprávného celku?

Územní samosprávný celek je povinen na uvolněné místo vedoucího úředníka vyhlásit výběrové řízení podle § 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 312/2002 Sb. To platí obecně pro všechny případy. To znamená, že **povinnost vyhlásit na uvolněné místo vedoucího úředníka výběrové řízení má územní samosprávný celek i tehdy, když se o funkci vedoucího úředníka uchází některý ze stávajících úředníků územního samosprávného celku.**

Obsazení uvolněného místa vedoucího úředníka bez předchozího výběrového řízení by bylo porušením zákona a také porušením ústavního principu rovnosti přístupu k veřejným funkcím. Podle čl. 21 odst. 4 Listiny základních práv a svobod totiž mají občané zaručen přístup k voleným a jiným veřejným funkcím za rovných podmínek.

Jmenování vedoucího úředníka musí vždy předcházet výběrové řízení, jinak by bylo takové jmenování neplatné. To plyne z ustanovení § 18 zákoníku práce, potažmo z § 39 občanského zákoníku, které stanoví, že neplatný je právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází anebo se přičí.

3. 4 Výběrové řízení - počítání lhůty pro oznámení o vyhlášení výběrového řízení

? **Dotaz: Jakým způsobem se počítá lhůta pro vyvěšení oznámení o vyhlášení výběrového řízení a dále, zda je tato lhůta počítána ode dne vyvěšení nebo až ode dne následujícího po vyvěšení oznámení.**

Dotaz je obecný a proto můžeme poskytnout pouze náš obecný, právně nezávazný názor. Výklad zákonů přísluší provádět jedině soudům.

Zákon č. 312/2002 Sb. v § 7 stanoví **výběrové řízení jako povinně veřejné pro jmenování vedoucích úředníků a pro vznik pracovního poměru úředníků.** Zveřejnění oznámení o vyhlášení výběrového řízení je také prostředkem, jak důsledněji naplnit čl. 21 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, podle kterého mají občané za rovných podmínek přístup k veřejným funkcím. Tomuto ústavně zaručenému základnímu právu musí odpovídat postup územního samosprávného celku při zveřejnění oznámení o vyhlášení výběrového řízení na jmenování vedoucích úředníků a na vznik pracovního poměru úředníků. Před termínem pro podání přihlášky musí být dostatek času, aby si uchazeč mohl podat přihlášku a opatřit si doklady, které musí k přihlášce připojit. Proto zákon č. 312/2002 Sb. v § 7 odst. 3 stanovil povinnost **vyhlásit výběrové řízení oznámením na úřední desce** úřadu územního samosprávného celku (a rovněž způsobem umožňujícím dálkový přístup) **nejméně 15 dnů předem určeným pro přihlášení uchazečů** o jmenování do funkce vedoucího úředníka nebo uchazečů o přijetí do pracovního poměru úředníka. Den pro přihlášení uchazečů územní samosprávný celek povinně uvádí v tomto oznámení. Použití slov **nejméně 15 dnů předem určeným pro přihlášení uchazečů** současně znamená, že jde o **minimální dobu** (použití slova „nejméně“) vyvěšení tohoto oznámení na úřední desce, které bezprostředně předchází dni určenému pro podání přihlášky do výběrového řízení. Případně toto oznámení může být vyvěšeno i po delší dobu předem určeným pro přihlášení uchazečů (např. 30 dnů předem určeným pro přihlášení uchazečů, a tak podobně).

Pokud by územní samosprávný celek na úřední desce vyvěsil oznámení o vyhlášení výběrového řízení tak, aby bylo na úřední desce vyvěšeno po dobu celých 15 dnů (15krát 24 hodin) přede dnem určeným pro přihlášení uchazečů (to znamená, aby se vyvěšení na úřední desce provedlo nejméně před začátkem prvního dne z těchto 15 dnů), máme za to, že není pochyb o tom, že by šlo o postup územního samosprávného celku, který by byl plně v souladu se zákonem č. 312/2002 Sb. a s cíli, které tento zákon sleduje. Je třeba brát též v úvahu, že veřejným vyhlášením výběrového řízení se realizuje jedno ze základních práv občana a zájem na jeho naplnění by měl vést k odstranění všeho, co by bránilo jeho plné realizaci.

Pro úplnost uvádíme, že jsme v naší odpovědi vycházeli i ze stanoviska odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra č. 2/2008 publikovaného na webových stránkách Ministerstva vnitra (www.mvcr.cz/stanoviska), které se týká zveřejňování zákonem předepsaných skutečností na úřední desce obecního úřadu (**informovat o místě, době a o navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva obce**). Podle tohoto stanoviska **pro splnění povinnosti obecního úřadu zveřejnit informaci na úřední desce 7 dní před zasedáním zastupitelstva obce je nutné, aby tato informace byla na úřední desce zveřejněna po celých 7 kalendářních dnů předcházejících dni, ve kterém se konalo příslušné zasedání zastupitelstva obce. Mezi dnem zveřejnění na úřední desce a dnem zasedání zastupitelstva obce by tedy mělo uplynout nejméně 7 celých po sobě jdoucích kalendářních dnů (7 x 24 hodin). Tento způsob počítání doby zveřejnění informace podle § 93 odst. 1 zákona o obcích přitom vychází i z konstantního výkladu zveřejňování písemností na úřední desce, zastávaného judikaturou správních soudů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. května 2007, č. j. 4 As 5/2007-49 nebo rozsudek ze dne 21. března 2007, č. j. 2 As 42/2006-48). Případné nesplnění celé doby pro zveřejnění informace je pak třeba posuzovat s ohledem na závěry uvedené v předchozím odstavci podle míry „narušení“ požadavku veřejnosti zasedání zastupitelstva obce. V jiném případě Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. října 2007, č. j. 2 Ao 2/2007-73 judikoval, že **opatření obecné povahy je účinné teprve po jeho platném vyhlášení (§ 173 odst. 1 správního řádu). Pokud však bylo vyvěšeno na úřední desce obecního úřadu včetně dne vyvěšení a dne, kdy bylo snáto, předepsaných 15 dnů, jedná se o vyvěšení řádné. Smyslem a účelem této publikace je totiž jednak poskytnutí informace, že vůbec takový akt byl vydán a že bude mít právní účinky, jednak možnost veřejnosti seznámit se s jeho obsahem.****

Nelze však předvídat, jak by Nejvyšší správní soud judikoval v případě vyhlášení oznámení o výběrovém řízení podle § 7 odst. 3 zákona č. 312/2002 Sb. K tomuto ustanovení totiž podle našich poznatků nebyl vydán žádný judikát. Kromě toho se výše uvedené judikáty netýkaly přímo základních lidských práv, jako je tomu v případě výběrového řízení podle § 7 zákona č. 312/2002 Sb.

Ze shora uvedených důvodů, zvláště se zřetelem na ochranu základních lidských práv, se přikláníme k tomu, aby oznámení o vyhlášení výběrového řízení v krajním případě bylo vyvěšeno na úřední desce **nejméně** (alespoň) **po dobu celých 15 dnů** (15krát 24 hodin) přede dnem určeným pro přihlášení uchazečů; to znamená, že **k fyzickému vyvěšení oznámení by došlo den před tím.**

3. 5 Opakované vyhlášení výběrového řízení na interního auditora obecního úřadu

? Dotaz: Došlo k opakovanému vyhlášení výběrového řízení na interního auditora, ve kterém je oproti předchozímu výběrovému řízení, při kterém se nepodařilo získat vhodného uchazeče, snížen požadavek na vzdělání z vysokoškolského vzdělání na střední vzdělání. V oznámení je přes to uvedeno platové zařazení v 10. platové třídě.

Podle § 7 odst. 2 zákon č. 312/2002 Sb. **oznámení o vyhlášení výběrového řízení musí obsahovat údaje uvedené v § 6 odst. 2**, a to mimo jiné **platovou třídu odpovídající druhu práce**, jak stanoví ustanovení § 6 odst. 2 písm. f) tohoto zákona.

Podle nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě pro **10. platovou třídu se vyžaduje vysokoškolské vzdělání v bakalářském studijním programu nebo vyšší odborné vzdělání. Podle tohoto nařízení vlády zaměstnanec se středoškolským vzděláním by mohl být zařazen nejvýše v 9. platové třídě**, na kterou je předepsáno buď vyšší odborné vzdělání nebo střední vzdělání s maturitní zkouškou, čili text oznámení o vyhlášení výběrového řízení není přesně v souladu s tímto nařízením vlády.

Jestliže skutečně jde o funkční místo, na kterém se vykonává správní činnost zařazená do 10. platové třídy, uvedení této skutečnosti by v oznámení o vyhlášení výběrového řízení postačilo, aniž by byl navíc uveden kvalifikační požadavek **středoškolské** vzdělání. Zákon č. 312/2002 Sb. výslovně požaduje, aby v oznámení o vyhlášení výběrového řízení byla uvedena platová třída, a nikoli kvalifikační požadavek na vzdělání odpovídající určité platové třídě.

Kvalifikační požadavky na vzdělání odpovídající zařazení zaměstnance v příslušné platové třídě řeší právní předpisy upravující právní vztahy v oblasti odměňování za práci, tedy především zákoník práce a prováděcí předpisy k němu. Řídí se jimi platové zařazení konkrétního zaměstnance.

Pro úplnost ještě uvádíme, že zákoník práce v § 394 odst. 1 písm. d) stanoví, že do doby vydání prováděcích právních předpisů k provedení zákoníku práce se postupuje podle nařízení vlády č. 469/2002 Sb., kterým se stanoví katalog prací a kvalifikační předpoklady a kterým se mění nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě. Citované nařízení vlády se pro územní samosprávné celky s účinností od 1. července 2009 nahrazuje nařízením vlády č. 137/2009 Sb., kterým se stanoví katalog prací ve veřejných službách a správě. Podle přílohy nařízení vlády č. 469/2002 Sb., části 1. 1., jsou správní činnosti vykonávané interním auditem obce uvedeny zhruba ve třídách 8. až 10. Pokud se jedná o 10. platovou třídu, mělo by se jednat o **přípravu a výkon jednotlivých typů interního auditu v organizaci**.

Současně poznamenáváme, že v tomto novém nařízení vlády jednotlivé činnosti spadající do interního auditu vykonávaného obcemi podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů, jsou zařazeny rovněž v 8. až 10. platové třídě. S tímto nařízením vlády se můžete seznámit na webových stránkách Ministerstva vnitra, a to na adrese: **www.mvcr.cz**, rubrika **Legislativa**.

Domníváme se v této souvislosti, že zákoník práce nevyklučuje řešit případnou individuální výjimku ze vzdělání, neboť umožňuje v souvislosti se zvyšováním kvalifikace zaměstnance

uzavření kvalifikační dohody se zaměstnavatelem podle § 234 a násl., a za podmínek tam stanovených.

Na základě výše uvedeného se domníváme, že vyhlášené výběrové řízení **by mělo být zrušeno**, i když nešlo o porušení zákona č. 312/2002 Sb., ale uvedením informace o požadovaném středoškolském vzdělání, navíc bez požadavku na maturitní zkoušku, mohli být uchazeči se středoškolským vzděláním, **dokonce bez maturitní zkoušky, uvedeni v omyl**, že v případě kladného výsledku výběrového řízení by mohli vykonávat funkci interního auditora v 10. platové třídě, tedy, aniž by museli splnit předepsané vysokoškolské vzdělání pro tuto platovou třídu, a bez uzavření kvalifikační dohody.

V případě potřeby můžete ještě konzultovat problematiku platového zařazení a výjimek ze vzdělání s Ministerstvem práce a sociálních věcí, do jehož působnosti spadá gesce za zákoník práce a uvedené prováděcí předpisy.

3. 6 Výběrové řízení – opožděná přihláška

Dotaz: Je porušením zákona, pokud tajemník předal výběrové komisi opožděnou přihlášku do výběrového řízení na místo úředníka podle § 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 312/2002 Sb.?

Zákon č. 312/2002 Sb. v ustanovení § 7 odst. 1 písm. b) zavedl povinné výběrové řízení pro vznik pracovního poměru na dobu neurčitou úředníka zařazeného v krajském úřadě, v Magistrátu hlavního města Prahy, v obecním úřadě obce s rozšířenou působností, v pověřeném obecním úřadě a v úřadu městského obvodu nebo městské části územně členěného statutárního města nebo městské části hlavního města Prahy, kterému je svěřen výkon přenesené působnosti v rozsahu pověřeného obecního úřadu. Vyhlášení výběrového řízení je povinné veřejné a jeho cílem je zajistit výběr kvalitních úředníků územních samosprávných celků pro výkon veřejné správy. Výběr uchazečů provádí k tomu zřízená výběrová komise, která je poradním orgánem osoby, která vykonává úkoly zaměstnavatele.

Podle § 7 odst. 2 zákona č. 312/2002 Sb. výběrové řízení vyhláší vedoucí úřadu (tajemník), a to nejméně 15 dnů přede dnem určeným pro přihlášení uchazečů; tento den určuje rovněž vedoucí úřadu a je uveden v oznámení o vyhlášení výběrového řízení. V odstavci 6 téhož paragrafu se doplňuje, že pokud přihláška nemá všechny potřebné náležitosti, vedoucí úřadu vyzve uchazeče, aby v přiměřené lhůtě přihlášku doplnil. Lze dovodit, že lhůta k doplnění neúplné přihlášky může být stanovena i po lhůtě, do které se mají přihlásit uchazeči. Po uplynutí těchto lhůt předá vedoucí úřadu přihlášky výběrové komisi. **Zákon blíže neupravuje, jak naložit s přihláškami, které nejsou předloženy včas, ale na druhou stranu ani nezakazuje tajemníkovi předat výběrové komisi i opožděnou přihlášku, podanou po lhůtě uvedené v oznámení o zahájení výběrového řízení.**

Vzhledem k tomu, že lhůtu k podání přihlášky stanoví tajemník a zákon mu ukládá pouze povinnost, aby ji vyhlásil tak, aby od vyhlášení výběrového řízení do termínu pro podání přihlášek uplynulo nejméně 15 dní, může stanovit i lhůtu delší. **Tajemník by proto neporušil zákon, pokud by ve výjimečném a zcela ojedinělém případě uchazeči prominul opoždění při podání přihlášky a tím mu umožnil stát se účastníkem výběrového řízení.** Na druhou stranu není povinen tak učinit, a pokud tak učiní, s ohledem na ustanovení § 7 odst. 7 téhož zákona nemá povinnost předat opožděnou přihlášku s ostatními (včas podanými) přihláškami

výběrové komisi; záleží na tom, kdy byla opožděná přihláška podána a zda již byly ostatní přihlášky podány výběrové komisi.

Pokud by tajemník přihlášku uchazeče, který podal přihlášku opožděně, předal s ostatními (včas podanými) přihláškami výběrové komisi, výběrová komise tuto přihlášku může projednat podle § 9 zákona č. 312/2002 Sb. Komise také může při výběru uchazeče přihlédnout k tomu, že uchazeč podal přihlášku opožděně. Pokud výběrová komise projedná i takovou opožděnou přihlášku v řádném výběrovém řízení (spolu s ostatními přihláškami předanými tajemníkem) a pokud taková přihláška splňuje zákonem předepsané náležitosti a požadavky a splňuje-li další požadavky stanovené v oznámení o vyhlášení výběrového řízení, může být takový uchazeč komisí zařazen do seznamu uchazečů ve smyslu § 9 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 312/2002 Sb.

Výběrové řízení vždy musí předcházet vzniku pracovního poměru úředníka na dobu neurčitou, jinak by bylo uzavření pracovního poměru podle § 18 zákoníku, potažmo podle § 39 občanského zákoníku, neplatné. Ustanovení § 39 občanského zákoníku totiž stanoví, že neplatný je právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází anebo se přičí.

3. 7 Výběrové řízení – přešetření postupu

? Dotaz: Může Ministerstvo vnitra přešetřit postup hlavního města Prahy při výběrovém řízení podle § 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 312/2002 Sb. a pokud nikoli, komu to přísluší?

Personální záležitosti hlavního města Prahy se týkají vyhrazené samostatné působnosti Rady hlavního města Prahy.

Podle ustanovení § 107 odst. 6 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, **dozor Ministerstva vnitra nad výkonem samostatné působnosti nelze uplatnit, mimo jiné, v případě porušení právních předpisů pracovního práva.** Za právní předpis pracovního práva v tomto smyslu je nutno v konkrétním případě považovat i zákon č. 312/2002 Sb. **Dodržování pracovně-právních předpisů podléhá kontrole státního úřadu inspekce práce a oblastního inspektorátu práce pro hlavní město Prahu podle zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce,** ve znění pozdějších předpisů.

3. 8 Výběrové řízení – přihlášení zaměstnance do výběrového řízení

? Dotaz: Bylo by porušením zákona, kdyby se do výběrového řízení podle zákona č. 312/2002 Sb. přihlásil nebo byl v něm vybrán zaměstnanec územního samosprávného celku?

Výběrové řízení podle zákona č. 312/2002 Sb. je veřejné a může se do něho přihlásit i zaměstnanec územního samosprávného celku. Nebylo by tedy porušením zákona, kdyby se do výběrového řízení přihlásil, nebo byl v něm za podmínek stanovených zákonem vybrán, zaměstnanec územního samosprávného celku.

3. 9 Lustrační osvědčení

? Dotaz: Je možné, aby zájemci o pozice vedoucích úředníků nahradili při podání své přihlášky lustrační osvědčení adekvátním čestným prohlášením nebo potvrzením Ministerstva vnitra o přijetí jejich žádosti o vydání lustračního osvědčení a tím podmínku splnili? V případě, že by takový uchazeč byl na dané vedoucí místo vybrán, doložil by osvědčení v průběhu pracovního poměru - zkušební době tří měsíců.

Zákon č. 312/2002 Sb. v § 4 odst. 3 v části věty za středníkem stanoví, že **pro jmenování vedoucího úřadu a jmenování vedoucího úředníka se vyžaduje též splnění dalších předpokladů stanovených zvláštním zákonem** (ustanovení doplněno na základě pozměňovacího návrhu Senátu Parlamentu ČR), kterým je zákon č. 451/1991 Sb., kterým se stanoví některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích České a Slovenské Federativní Republiky, České republiky a Slovenské republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon č. 451/1991 Sb.**“).

Zákon č. 312/2002 Sb. však výslovně nepředepisuje při podání přihlášky k výběrovému řízení ani při výběrovém řízení samotném, aby byly splněny předpoklady stanovené zákonem č. 451/1991 Sb. **Předložení lustračního osvědčení v přihlášce výběrového řízení nebo při výběrovém řízení tedy na uchazeči nelze oprávněně požadovat, protože to zákon č. 312/2002 Sb. neukládá. Musí však být předloženo před jmenováním nebo před uzavřením pracovního poměru.**

Je však možno uchazeče při vyhlášení výběrového řízení upozornit, že pro jmenování vedoucího úřadu a pro jmenování vedoucího úředníka je podmínkou, že jmenovaná osoba musí kromě předpokladů stanovených zákonem č. 312/2002 Sb. splnit též předpoklady stanovené zvláštním zákonem, tj. zákonem č. 451/1991 Sb. (§ 1 až 3); současně je možno upozornit, že podle § 20 tohoto zákona se tato povinnost nevztahuje na občany narozené po 1. prosinci 1971, u kterých se nevyžaduje osvědčení ani čestné prohlášení podle § 4 tohoto zákona.

Zákon č. 451/1991 Sb. podmiňuje **výkon** tam uvedených funkcí splněním předpokladů podle tohoto zákona, přičemž jejich nesplnění je dokonce výpovědním důvodem. Splnění předpokladů stanovených zákonem č. 451/1991 Sb. nelze prokázat jinak než tak, jak to tento zákon stanoví. Osvědčením vydaným Ministerstvem vnitra dokládá občan skutečnosti uvedené v § 2 odst. 1 písm. a) a b) tohoto zákona (tj., že nebyl příslušníkem Sboru národní bezpečnosti zařazeným ve složce Státní bezpečnosti, nebo že nebyl evidován v materiálech Státní bezpečnosti jako rezident, agent, držitel propůjčeného bytu, držitel konspiračního bytu, informátor nebo ideový spolupracovník Státní bezpečnosti).

Osvědčení podle zákona č. 451/1991 Sb. tedy nelze nahradit pouhým čestným prohlášením nebo dokonce jen potvrzením Ministerstva vnitra, že osoba požádala o vydání osvědčení. Naproti tomu čestným prohlášením podle tohoto zákona dokládá občan skutečnosti uvedené v § 2 odst. 1 písm. d) až h) tohoto zákona. Osvědčení a čestné prohlášení podle tohoto zákona nelze směřovat.

3. 10 Dotaz na možnost obsazení funkce vedoucího odboru bez výběrového řízení

? Dotaz: V současné době bude končit pracovní poměr vedoucí odboru správního a vnitřních věcí (správní věci + samospráva), jelikož odchází do starobního důchodu. Zaměstnavatel zatím nechce vypisovat výběrové řízení, ale funkci vedoucího odboru musí zatím někdo vykonávat. Bylo by možné pověřit dočasně vedením odboru někoho, kdo není ani úředníkem, natož vedoucím úředníkem, a na jak dlouho? Musí pověření k dočasnému vedení odboru provést rada města? Může být pověřen vedením odboru tajemník?

S ohledem na název odboru správního a vnitřních věcí lze předpokládat, že na tomto odboru jsou vykonávány správní činnosti, které vykonávají úředníci a ti musí být řízeni vedoucím úředníkem ve smyslu zákona č. 312/2002 Sb. Tento zákon v § 7 odst. 1 stanoví požadavek provedení výběrového řízení jako podmínku pro jmenování vedoucího úředníka. Jmenováním může vzniknout nový pracovní poměr nebo může být změněn stávající pracovní poměr. V obou případech **musí proběhnout výběrové řízení**. Otázka, zda vypsát nebo nevypsát výběrové řízení, nebo je **zatím nevypisovat**, tedy **není závislá na volném uvážení zaměstnavatele, nýbrž jde jednoznačně o povinnost vypsát výběrové řízení, kterou musí územní samosprávný celek splnit**. Jmenování vedoucího úředníka bez výběrového řízení, či jakési „dočasné pověření vedením odboru“, což je prakticky totéž jako jmenování bez výběrového řízení, tedy nemůžeme doporučit, protože takovýto postup by byl **v rozporu s § 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 312/2002 Sb. a mohl by být chápán i jako nepřípustné obcházení tohoto zákona**. Otázka, **na jak dlouho** by bylo možno takové pověření udělit, je tudíž bezpředmětná.

Pro úplnost ještě dodáváme, že výběrové řízení na místo vedoucího úředníka musí být vypsáno i v případě, že by vedoucí funkce měla být vykonávána i po dobu určitou (srov. např. ustanovení § 10 zákona č. 312/2002 Sb.).

Podle našeho názoru je třeba **výběrové řízení vypsát co nejdříve**, aby mohla být funkce vedoucího odboru správního a vnitřních věcí obsazena neprodleně po jejím uvolnění, ke kterému dojde v souvislosti s předpokládaným datem odchodu dosavadní vedoucí do důchodu.

Do výběrového řízení, které je povinné veřejné, se může přihlásit každý, tedy i „neúředník“, a bude-li splňovat podmínky stanovené v zákoně, může být zařazen do seznamu uchazečů, z nichž jeden může být navržen tajemníkem na jmenování do funkce, které přísluší podle zákona o obcích do vyhrazené pravomoci rady města.

Pokud jde o Váš dotaz, zda by dotčený odbor mohl vést tajemník, teoreticky považujeme za možné, že by tajemník, kdyby šlo o vedoucí místo v jeho přímé řídicí působnosti, **po přechodnou krátkou dobu, než se ujme funkce nově jmenovaný vedoucí odboru, který byl vybrán na základě výběrového řízení z uchazečů splňujících podmínky podle § 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 312/2002 Sb.**, vykonával přímou řídicí pravomoc vůči zaměstnancům zařazeným v dotčeném odboru městského úřadu, resp. ukládal jim úkoly a kontroloval jejich plnění. Jestliže však nejde o takovou situaci, a výběrové řízení by vůbec nebylo vyhlášeno, nelze dle našeho mínění takovýto postup považovat za slučitelný se zákonem.

4. ZVLÁŠTNÍ ODBORNÁ ZPŮSOBILOST (DÁLE TĚŽ JEN „ZOZ“)

4. 1 Kompetence starosty obce k rozhodování o povinnosti úředníka prokázat zvláštní odbornou způsobilost

? Dotaz: Může starosta obce sám rozhodnout o tom, kdo ZOZ musí prokázat a kdo ne? Co se stane, když zaměstnavatel nepřihlásí úředníka ke zkoušce ZOZ? Který orgán kontroluje dodržování příslušného zákona?

Personální záležitosti zaměstnanců obce včetně úředníků zařazených do obecního úřadu spadají do samostatné působnosti obce, resp. do té části samostatné působnosti obce, při níž se obec řídí zákony a právními předpisy vydanými na základě zákona (§ 35 odst. 3 zákona o obcích). Starosta obce a ostatní členové zastupitelstva se, v souladu se svým slibem, řídí při výkonu svého mandátu Ústavou a zákony České republiky (§ 69 odst. 2 a 4 zákona o obcích). Starosta obce plní úkoly zaměstnavatele podle zvláštních předpisů, pokud není v obci tajemník obecního úřadu [§ 103 odst. 3 písm. b) zákona o obcích]. To jsou jen příkladmo vybraná ustanovení zákona o obcích, z nichž vyplývá, že případné rozhodování starosty obce o tom, kdo z úředníků obecního úřadu musí ZOZ prokázat a kdo ne, je vázáno zákony.

Zákon č. 312/2002 Sb. v § 21 odst. 1 stanoví, že správní činnosti stanovené prováděcím právním předpisem (tj. v daném případě vyhláškou č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů) zajišťuje územní samosprávný celek prostřednictvím úředníků, kteří prokázali ZOZ. Povinnost přihlásit úředníka, který vykonává správní činnosti stanovené prováděcím právním předpisem, ve stanoveném termínu k vykonání zkoušky má ze zákona územní samosprávný celek (§ 21 odst. 5). Zákon připouští jen konkrétní výjimky - přechodné (nejdéle na dobu 18-ti měsíců od vzniku pracovního poměru) nebo trvalé (uznání rovnocennosti vzdělání) - § 21 odst. 1 zákona č. 312/2002 Sb.

Zájem prokázat pro vykonávanou správní činnost ZOZ by však měl mít i sám úředník. Ustanovení § 11 odst. 2 zákona č. 312/2002 Sb. totiž zakotvuje, že neprokázal-li úředník ve lhůtě podle § 21 odst. 2 ZOZ, převede jej územní samosprávný celek na jinou činnost, pro kterou úředník předpoklady splňuje. V § 16 zákon č. 312/2002 Sb. taxativně stanovuje základní povinnosti úředníka, a to, mimo jiné, povinnost dodržovat ústavní pořádek České republiky a právní předpisy vztahující se k práci jím vykonávané, prohlubovat si kvalifikaci v rozsahu stanoveném tímto zákonem a povinnost „**oznámit územnímu samosprávnému celku, že nastaly skutečnosti, které odůvodňují převedení na jinou práci (§11) nebo odvolání z funkce (§ 12)**“.

Podle § 124 odst. 6 zákona o obcích dozor Ministerstva vnitra nad výkonem samostatné působnosti obcí nelze uplatnit, mimo jiné, v případě porušení právních předpisů pracovního práva. Dodržování právních předpisů, z nichž vznikají zaměstnancům práva nebo povinnosti v pracovněprávních vztazích, podléhá kontrole v působnosti orgánů inspekce práce podle zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů.

4. 2 Povinnost prokázat zvláštní odbornou způsobilost a rovnocennost vzdělání

? Dotaz: Lze zaměstnanci, kterému byla uznána rovnocennost vzdělání, nařídít absolvování přípravy zvláštní odborné způsobilosti?

Podle § 21 odst. 1 písm. b) zákona č. 312/2002 Sb. úředník, **kterému byla uznána rovnocennost vzdělání Ministerstvem vnitra** (§ 34 tohoto zákona), **není povinen prokazovat ZOZ**. Tudíž takovému úředníkovi zaměstnavatel nemůže nařídít prokázání ZOZ. Je totiž ústavně zaručeno, že **nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá** (čl. 2 odst. 4 Ústavy České republiky, resp. podle čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod).

Územní samosprávný celek je však povinen podle zákona č. 312/2002 Sb. vysílat úředníka na průběžné vzdělávání podle **§ 20** tohoto zákona, které zahrnuje **prohlubující, aktualizací a specializační vzdělávání** úředníků zaměřené na výkon správních činností v územním samosprávném celku. O účasti úředníka na jednotlivých kurzech průběžného vzdělávání **rozhoduje vedoucí úřadu na základě potřeb územního samosprávného celku** a s přihlédnutím k plánu vzdělávání úředníka; úředník je povinen se kurzu zúčastnit.

4. 3 Povinnost prokázat zvláštní odbornou způsobilost při pracovním poměru na dobu určitou

? Dotaz: Úředník s pracovním poměrem na dobu určitou (při zástupu mateřské dovolené) je přihlášen ke zkoušce ZOZ; je povinen prokazovat ZOZ?

Podle zákona č. 312/2002 Sb. obecně platí, že úředník je povinen prokázat ZOZ k výkonu správních činností stanovených prováděcím právním předpisem do 18 měsíců od vzniku pracovního poměru k územnímu samosprávnému celku nebo ode dne, kdy začal vykonávat činnost, pro jejíž výkon je prokázání ZOZ předpokladem. Pokud úředník vykonává správní činnosti, k jejichž výkonu je podle zákona nezbytné prokázat ZOZ, územní samosprávný celek je povinen takového úředníka přihlásit k vykonání zkoušky ZOZ; územní samosprávný celek je povinen tak učinit do 6 měsíců od vzniku pracovního poměru úředníka k územnímu samosprávnému celku nebo do 3 měsíců ode dne, kdy úředník začal vykonávat správní činnost, pro jejíž výkon je prokázání ZOZ předpokladem.

Pokud zaměstnavatel úředníka přihlásil ke zkoušce ZOZ, pak je úředník povinen tuto zkoušku vykonat.

4. 4 Zvláštní odborná způsobilost prokázaná před účinností zákona č. 312/2002 Sb.

? Dotaz: Je pracovník živnostenského úřadu, kterému bylo v roce 1995 vydáno **osvědčení pro výkon státní správy na úseku plnění funkce živnostenských úřadů**, povinen znovu prokazovat ZOZ? V případě, že nemusí podle zákona znovu prokazovat ZOZ, je již kvalifikován i pro projednávání přestupků na tomto úseku?

Na konkrétní případ pracovníka živnostenského úřadu, kterému bylo v roce 1995 vydáno osvědčení pro výkon státní správy na úseku plnění funkce živnostenských úřadů, se vztahuje ustanovení § 43 odst. 5 zákona č. 312/2002 Sb., podle něhož **ZOZ ověřená zkouškou podle zvláštních právních předpisů v době od 24. listopadu 1990 do dne nabytí účinnosti tohoto zákona** (tento zákon nabyl účinnosti 1. ledna 2003) **se považuje za ZOZ prokázanou podle tohoto zákona; ZOZ je uznána přímo ze zákona, čili není nutno o uznání rovnocennosti vzdělání žádat.**

Dotčený pracovník prokázal ZOZ zkouškou pro úsek „plnění funkce živnostenských úřadů“ (část I přílohy č. 1 bod 21 tehdy platné vyhlášky č. 260/1991 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti pracovníků okresních a obecních úřadů a jejím ověřování), která zahrnovala i znalost právní úpravy projednávání přestupků podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o přestupcích**“) - část II přílohy č. 1 tehdy platné vyhlášky č. 260/1991 Sb. Dotčený pracovník **je tedy již kvalifikován i pro projednávání přestupků na tomto úseku.**

4. 5 Zvláštní odborná způsobilost pro vyřizování přestupků na úseku živnostenského podnikání

? Dotaz: Jakou ZOZ je podle platné právní úpravy povinen prokázat pracovník živnostenského úřadu, v jehož náplni je projednávání přestupků při správě živnostenského podnikání?

Úředník je povinen, za podmínek stanovených zákonem, prokázat ZOZ k výkonu správních činností stanovených prováděcím právním předpisem. Tímto prováděcím předpisem je vyhláška č. 512/2002 Sb. **V konkrétním případě je úředník povinen prokázat ZOZ pro výkon správních činností při správě živnostenského podnikání** [§ 1 odst. 1 písm. n) a příloha vyhlášky č. 512/2002 Sb.]. Podle vyhlášky č. 512/2002 Sb. **náplně jednotlivých správních činností, k jejichž vykonávání je nezbytné prokázání ZOZ, vždy zahrnují „základní znalosti a dovednosti nezbytné pro výkon jednotlivých správních činností včetně rozhodování o přestupcích a jiných správních deliktech podle příslušných zákonů a zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů“** (viz nadpis sloupce č. 4 přílohy vyhlášky č. 512/2002 Sb.).

4. 6 Zvláštní odborná způsobilost při vyřizování přestupků na úseku zdravotnictví

? Dotaz: Je povinen prokázat ZOZ úředník, v jehož náplni je projednávání přestupků na úseku zdravotnictví? Ze správních činností na úseku zdravotnictví upravených zvláštními zákony v konkrétním případě má úředník v pracovní náplni jako nejnáročnější činnost uvedeno projednávání přestupků a jiných správních deliktů na úseku zdravotnictví, a dále zejména agendu ve smyslu § 13 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů (např. zajišťování výroby a distribuce receptů a žádanek s modrým pruhem, evidence o výdeji, vrácení a znehodnocování vrácených receptů a žádanek s modrým pruhem, atd.) nebo zpracovávání podkladů pro činnost zdravotní komise, apod.

Obecně platí, že úředník je podle zákona č. 312/2002 Sb. povinen, za podmínek stanovených tímto zákonem, prokázat ZOZ k výkonu správních činností stanovených prováděcím právním předpisem. **Správními činnostmi se pro účely tohoto zákona rozumí plnění úkolů v samostatné nebo přenesené působnosti územního samosprávného celku podle zvláštních právních předpisů** (§ 2 odst. 3 zákona č. 312/2002 Sb.). Vyhláška č. 512/2002 Sb. **v § 1 odst. 1 vymezuje jednotlivé správní činnosti, k jejichž výkonu je nutné prokázat ZOZ.** V § 1 odst. 1 písm. u) vyhlášky č. 512/2002 Sb. je stanoveno, že ZOZ prokazují úředníci územních samosprávných celků, kteří vykonávají správní činnosti ve zdravotnictví. Tomu odpovídá i sloupec č. 3 přílohy této vyhlášky nazvaný „**správní činnosti**“, ve kterém jsou uvedeny správní činnosti ve zdravotnictví.

Sloupec č. 3 vymezující jednotlivé správní činnosti nelze zaměňovat se sloupcem č. 4, kde se uvádějí „**základní znalosti a dovednosti nezbytné pro výkon jednotlivých správních činností včetně rozhodování o přestupcích a jiných správních deliktech podle příslušných zákonů a zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů**“ (viz nadpis sloupce č. 4 přílohy vyhlášky č. 512/2002 Sb.).

Jestliže ze správních činností na úseku zdravotnictví upravených zvláštními zákony v konkrétním případě má úředník v pracovní náplni jako nejnáročnější činnost uvedeno **projednávání přestupků a jiných správních deliktů na úseku zdravotnictví**, a dále zejména **agendu ve smyslu § 13 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů** (např. zajišťování výroby a distribuce receptů a žádanek s modrým pruhem, evidence o výdeji, vrácení a znehodnocování vrácených receptů a žádanek s modrým pruhem, atd.) nebo zpracovávání podkladů pro činnost zdravotní komise, apod., **je úředník v konkrétním případě povinen prokázat ZOZ pro výkon správních činností na úseku zdravotnictví**, kam spadá i projednávání přestupků na tomto úseku.

4. 7 Rozsah zvláštní odborné způsobilosti pro vedoucího úředníka

? **Dotaz: Je vedoucí úředník, který řídí úředníky vykonávající správní činnosti stanovené prováděcím právním předpisem, podle zákona povinen prokázat ZOZ pro všechny správní činnosti vykonávané jím řízenými úředníky?**

Podle § 21 odst. 6 zákona č. 312/2002 Sb. vedoucí úředník, který řídí úředníky vykonávající správní činnosti stanovené prováděcím právním předpisem, je povinen prokázat ZOZ z obecné části a ze zvláštní části alespoň pro jednu ze správních činností stanovených prováděcím právním předpisem, vykonávaných jím řízenými úředníky, určenou vedoucím úřadu. **Zákon mu neukládá povinnost, aby prokázal ZOZ pro všechny správní činnosti vykonávané jím řízenými úředníky.** Přehled o ostatních správních činnostech vykonávaných podřízenými úředníky získá vedoucí úředník v rámci zvláštní části vzdělávání vedoucích úředníků podle § 27 odst. 2 věta třetí zákona č. 312/2002 Sb.

4. 8 Zvláštní odborná způsobilost pro tajemníka (vedoucího úřadu) vykonávajícího správní činnosti místo úředníka

? Dotaz: Tajemník je povinen podle § 21 odst. 7 zákona č. 312/2002 Sb. prokázat ZOZ jen z obecné části ZOZ. Postačí to však v případě, že vykonává místo úředníka správní činnosti při přestupkovém řízení ve věci veřejného pořádku, občanského soužití a majetku?

Podle § 21 odst. 1 zákona č. 312/2002 Sb. obecně platí, že správní činnosti stanovené prováděcím právním předpisem je územní samosprávný celek povinen zajišťovat prostřednictvím úředníků, kteří prokázali ZOZ. Výjimečně tyto činnosti může vykonávat i úředník, který nemá ZOZ, nejdéle však po dobu 18 měsíců od vzniku pracovního poměru úředníka k územnímu samosprávnému celku nebo ode dne, kdy začal vykonávat činnost, pro jejíž výkon je prokázání ZOZ předpokladem, nebo má-li rovnocenné vzdělání (vyhláška č. 511/2002 Sb.; § 34 odst. 1 zákona č. 312/2002 Sb.). **Pokud tyto správní činnosti vykonává tajemník, vztahuje se povinnost prokázat ZOZ i na něj.** Pokud by uvedené správní činnosti byly vykonávány tajemníkem, který prokázal ZOZ jen z obecné části a který by při tom nesplňoval podmínky stanovené v § 21 odst. 1 zákona č. 312/2002 Sb., šlo by o neodůvodněnou výjimku. Takový postup by nebyl v souladu se zákonem a mohl by být chápán jako obcházení zákona.

4. 9 Zvláštní odborná způsobilost - opakování přihlášky ke zkoušce

? Dotaz: Je správný výklad § 24 zákona č. 312/2002 Sb., podle kterého územní samosprávný celek nemůže znovu přihlásit ke zkoušce ZOZ úředníka, který ani při opakování písemné nebo ústní části zkoušky neuspěl?

Ustanovení § 24 odst. 5 zákona č. 312/2002 Sb. nelze vykládat tak, že pokud úředník ani při opakování písemné nebo ústní části zkoušky neuspěl, nemůže ho územní samosprávný celek přihlásit znovu ke zkoušce ZOZ.

Ustanovení § 24 zákona č. 312/2002 Sb. totiž stanoví, že zkouška ZOZ má dvě samostatné části – písemnou a ústní, přičemž úspěšné vykonání písemné části zkoušky je podmínkou konání ústní části zkoušky. Jestliže úředník při písemné nebo ústní části zkoušky neuspěje, má ze zákona nárok každou z nich ještě dvakrát opakovat. Z dikce tohoto ustanovení je jednoznačně patrné, že obecně upravuje průběh zkoušky ZOZ a že vůbec neupravuje přihlašování k této zkoušce.

Proto z něj ani výkladem nelze vyvodit zákaz podání nové přihlášky ke zkoušce ZOZ. Kromě toho, přihlašování ke zkoušce ZOZ upravuje ustanovení § 21 odst. 5 zákona č. 312/2002 Sb., přičemž toto ani jiné ustanovení zákona č. 312/2002 Sb. nezakazuje územnímu samosprávnému celku, aby úředníka opakovaně přihlásil ke zkoušce. Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod zaručují, že každý může činit, co není zákonem zakázáno.

Z toho vyplývá, že pokud úředník ani při opakování písemné nebo ústní části zkoušky neuspěl, teoreticky ho může územní samosprávný celek znovu přihlásit ke zkoušce ZOZ, avšak pouze v případě dodržení ostatních ustanovení zákona č. 312/2002 Sb. (§ 21 ve spojení s § 28).

4. 10 Povinnost prokázání zvláštní odborné způsobilosti v případě uznání rovnocennosti dle § 34 zákona č. 312/2002 Sb.

? Dotaz: Je úředník povinen prokázat ZOZ pro správní činnosti, jestliže mu bylo vydáno osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání?

Zákon č. 312/2002 Sb. v ustanovení § 33 odst. 1 **zproštuje povinnosti prokázání ZOZ úředníka, kterému bylo vydáno na jeho žádost osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání nebo jeho části podle § 34 tohoto zákona.** Jedná se o uznání rovnocennosti vzdělání nebo jeho části získaného úředníkem v jiném studijním programu, než který je stanoven prováděcím právním předpisem, nebo vzdělání získaného v jiném oboru, popřípadě kurzu, pokud **žadatel prokáže**, že obsah a rozsah vzdělávání, o jehož uznání se žádá, jsou **rovnocenné příslušnému vzdělávacímu programu pro prohlubování kvalifikace podle tohoto zákona nebo jeho části.**

V tomto případě územní samosprávný celek není oprávněn požadovat, aby se takový úředník podrobil ověření ZOZ zkouškou, nebo požadovat na Institutu pro místní správu Praha, aby provedl zkoušku k ověření ZOZ takového úředníka, jestliže zákon úředníkům takovou povinnost neukládá.

Je ústavně zaručeno, že **nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá** (čl. 2 odst. 4 Ústavy České republiky, resp. čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod).

4. 11 Zvláštní odborná způsobilost pro činnost ověřující osoby v kontaktním místě veřejné správy – Czech POINT

? Dotaz: Je zaměstnanec obce oprávněn vykonávat funkci obsluhy Czech POINT, i když není úředníkem?

Podle § 2 odst. 4 zákona č. 312/2002 Sb. se úředníkem pro účely tohoto zákona rozumí **zaměstnanec územního samosprávného celku podílející se na výkonu správních činností zařazený do obecního úřadu, do městského úřadu, do magistrátu statutárního města nebo do magistrátu územně členěného statutárního města, do úřadu městského obvodu nebo úřadu městské části územně členěného statutárního města, do krajského úřadu, do Magistrátu hlavního města Prahy nebo do úřadu městské části hlavního města Prahy.**

Veškerá činnost, kterou právní předpisy svěřují do působnosti územních samosprávných celků, je správní činností. Obecně lze správní činnosti pro účely výkladu zákona č. 312/2002 Sb. charakterizovat jako **činnosti při výkonu působnosti územního samosprávného celku,** a to jak samostatné, tak přenesené působnosti.

Mezi činnosti vyplývající ze zvláštních zákonů, které územní samosprávný celek zajišťuje prostřednictvím úředníků, podle našeho názoru lze nepochybně počítat i **činnost kontaktního místa veřejné správy, kterou vykonává obec v přenesené působnosti podle zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů,** ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 365/2000 Sb.“) - § 8a odst. 1 a odst. 2 písm. d); § 8a odst. 4; § 9a až 9d.

Jednou ze základních povinností úředníků je povinnost prohlubovat si kvalifikaci v rozsahu stanoveném zákonem č. 312/2002 Sb. Předmětem vzdělávání úředníků jsou především právní předpisy upravující konkrétní správní činnost, na jejímž výkonu se úředník podílí. Za takový právní předpis lze v konkrétním případě považovat zákon č. 365/2000 Sb., který ve svém ustanovení **§ 9a až 9d upravuje činnost ověřující osoby v kontaktním místě veřejné správy; mimo jiné tato osoba přijímá podání správním orgánům a vydává ověřené výstupy z těchto informačních systémů, které jsou veřejnými listinami. Tuto činnost by měl vykonávat úředník ve smyslu zákona č. 312/2002 Sb.**

4. 12 Vztah zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, a zákona č. 312/2002 Sb.

? **Dotaz: Jsou zaměstnanci zařazení v magistrátu statutárního města, kteří budou vykonávat autorizovanou konverzi dokumentů z moci úřední podle § 23 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, který nabude účinnosti 1. července 2009, úředníky ve smyslu zákona o úřednících nebo jsou „neúředníky“?**

Především poznamenáváme, že zákon č. 312/2002 Sb. se vztahuje pouze na úředníky územních samosprávných celků, nikoliv na „neúředníky“ (§ 1 odst. 1 a 3). Úředníkem se pro účely tohoto zákona rozumí zaměstnanec územního samosprávného celku podílející se na výkonu správních činností zařazený m. j. i do magistrátu statutárního města (§ 2 odst. 4 zákona č. 312/2002 Sb.). Správní činností je plnění úkolů v samostatné nebo přenesené působnosti územního samosprávného celku podle zvláštních právních předpisů (§ 2 odst. 3 zákona č. 312/2002 Sb.).

Zvláštním právním předpisem se v tomto konkrétním případě rozumí **zákon č. 300/2008 Sb., který v § 23 odst. 1 stanoví, že konverzi na žádost provádějí kontaktní místa veřejné správy, přičemž zákon zde odkazuje na poznámku pod čarou č. 4, kde je citován zákon č. 365/2000 Sb. Podle § 8a odst. 4 tohoto zákona je působnost kontaktního místa veřejné správy výkonem přenesené působnosti m. j. obecních úřadů; to platí i o magistrátu statutárního města.**

Shrneme-li shora uvedené, **činnost kontaktního místa veřejné správy, v souladu se zákonem č. 365/2008 Sb., musí být vykonávána pouze úředníkem územního samosprávného celku, protože jde o výkon správních činností (viz § 2 odst. 3 zákona č. 312/2002 Sb.).**

Pokud však jde o **konverzi dokumentů z moci úřední** podle § 23 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., především upozorňujeme, že v tomto případě se nejedná o výkon správních činností ve smyslu zákona č. 312/2002 Sb. (§ 2 odst. 3 zákona č. 312/2002 Sb.).

Podle důvodové zprávy k § 23 zákona č. 300/2008 Sb. totiž **„Z hlediska uživatelů se rozlišuje konverze na žádost a konverze provedená orgánem veřejné moci pro výkon vlastní působnosti. Konverzi na žádost provádějí pouze zákonem určené subjekty, konverzi pro výkon své působnosti jsou oprávněny provádět všechny orgány veřejné moci. Oprávnění provádět konverzi na žádost se přiznává vyjmenovaným subjektům. Oprávnění provádět konverzi v rozsahu nezbytně nutném pro výkon své působnosti přiznává**

zákon všem orgánům veřejné moci. Pokud některý z těchto subjektů vyžaduje v rámci činnosti, jimiž realizuje svou působnost (např. vedení spisové služby), provádění konverze, zákon mu dává pravomoc ji provést. Smyslem tohoto ustanovení je usnadnění činnosti orgánů veřejné moci, které hodlají vést spisy v elektronické podobě - vstupní dokumenty v listinné podobě mohou konvertovat do elektronické podoby a následně mohou například vést celý spis elektronicky.“

Z toho podle našeho názoru plyne, že provádění konverze ve smyslu § 21 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb. je chápáno jako **oprávnění**, které sice souvisí s realizací působnosti územního samosprávného celku, ale je to **činnost odlišná od činnosti kontaktního místa** podle § 21 odst. 1 tohoto zákona, která slouží výlučně pro **vnitřní** potřebu územního samosprávného celku. Provádění konverze ve smyslu § 21 odst. 2 také **nemůže činnost kontaktního místa nahrazovat**.

Činnost, kterou vykonává územní samosprávný celek jako kontaktní místo (Czech POINT), je **veřejnou službou**. Naproti tomu územní samosprávný celek konverzí ve smyslu § 21 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb. pouze vytváří předpoklady k tomu, aby vstupní dokumenty došlé v listinné podobě mohl konvertovat do elektronické podoby a aby mohl vést spisy v elektronické podobě, čili jde o vnitřní činnost uvnitř úřadu a **nejde o výkon správních činností, resp. veřejné správy jako činnosti směřující vně (navenek) územního samosprávného celku**.

Na základě výše uvedeného se tedy přikláníme k názoru, že zaměstnanci zařazení do úřadu územního samosprávného celku, kteří budou zajišťovat pouze a jediné konverzi podle § 21 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., nutně nemusejí být úředníky podle zákona č. 312/2002 Sb., pokud však nebudou vykonávat konverzi na žádost ve smyslu § 21 odst. 1 zákona č. 300/2008 Sb., která je veřejnou službou, kterou ji může vykonávat jediné úředník.

4. 13 Zvláštní odborná způsobilost při správě matrik a státního občanství

Dotaz: Jakou ZOZ musí mít úřednice, které mají v pracovní náplni matriční agendu?

Pro zodpovězení dotazu je rozhodující, zda úřednice, o které se jedná, vykonávají správní činnosti, které přešly podle zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon č. 320/2002 Sb.**“), zčásti na obce s rozšířenou působností a zčásti na kraje, či nikoli. To je pro určení způsobu prokazování jejich ZOZ rozhodující.

Pro výkon správních činností při ověřování listin a ověřování pravosti podpisů podle zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon č. 301/2000 Sb.**“), je třeba prokázání kvalifikace, a to dvojím možným způsobem. Předně může jít o **zkoušku matrikáře vykonanou podle § 9 zákona č. 301/2000 Sb.**, která postačuje **pro výkon správních činností v matričních úřadech na úrovni obcí a obcí s přenesenou působností**.

Pokud však úředník vykonává **kompetence bývalých okresních úřadů, které přešly podle zákona č. 320/2002 Sb. zčásti na obce s rozšířenou působností a zčásti na kra-**

je, nepostačí pro jejich vykonávání zkouška matrikáře vykonaná podle § 9 odst. 2 zákona č. 301/2000 Sb. a platí pro něho **povinnost prokázat pro výkon této činnosti ZOZ podle § 21 odst. 1 zákona č. 312/2002 Sb. a podle prováděcího právního předpisu** [§ 1 odst. 1 písm. r) vyhlášky č. 512/2002 Sb., pro výkon správních činností „při správě matrik a státního občanství“]. Tak tomu bude, pokud úřednice například ověřuje matriční doklady a vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství určené pro použití v cizině a provádí jejich kontrolu, čili vykonává činnost, která byla dříve v kompetenci bývalých okresních úřadů, která přešla podle zákona č. 320/2002 Sb. zčásti na obce s rozšířenou působností a zčásti na kraje (§ 4 odst. 2 a § 4a zákona č. 301/2000 Sb.).

4. 14 Zvláštní odborná způsobilost při výkonu správní činnosti na úseku vidimace a legalizace

? **Dotaz: Vztahuje se na výkon správní činnosti na úseku vidimace a legalizace v obci s rozšířenou působností povinnost úředníka prokazovat zvláštní odbornou způsobilost?**

Především uvádíme, že odpověď na tuto otázku přímo vyplývá z ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) zákona č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon č. 21/2006 Sb.**“), které stanoví, že **vidimaci a legalizaci m. j. u obecního úřadu obce s rozšířenou působností provádí úředník, který prokázal ZOZ pro výkon správních činností při správě matrik a státního občanství**, přičemž se zde odkazuje na poznámku pod čarou, kde je citováno ustanovení **§ 1 odst. 1 písm. r) vyhlášky č. 512/2002 Sb.**

K této vyhlášce pro úplnost dodáváme, že jde o prováděcí předpis k zákonu č. 312/2002 Sb. ZOZ je obecně upravena v tomto zákoně v ustanovení § 21 odst. 1 věta první, kde se říká, že **správní činnosti stanovené prováděcím právním předpisem zajišťuje územní samosprávný celek prostřednictvím úředníků, kteří prokázali zvláštní odbornou způsobilost**. Tímto prováděcím právním předpisem je výše uvedená vyhláška č. 512/2002 Sb., která v ustanovení § 1 odst. 1 písm. r) předepisuje ZOZ úředníků územních samosprávných celků **pro výkon správních činností při správě matrik a státního občanství. Tyto správní činnosti zahrnují i vidimaci a legalizaci.**

Pro úplnost dodáváme, že vidimaci a legalizaci podle § 14 odst. 1 písm. b) zákona č. 21/2006 Sb. může provádět i úředník, který prokázal **odbornou způsobilost matrikáře podle zvláštního právního předpisu** (zvláštním právním předpisem se zde rozumí zákon č. 301/2000 Sb., na jehož ustanovení § 9 se odkazuje v poznámce pod čarou č. 8) nebo podle § 14 odst. 1 písm. b) zákona č. 21/2006 Sb. úředník, který složil zkoušku podle tohoto zákona (rozumí se tím zákon č. 21/2006 Sb.).

Pokud jde o zákon č. 301/2000 Sb., ještě dodáváme, že Ministerstvo vnitra již k otázce způsobilosti v této oblasti publikovalo stanovisko uvedené shora, kde se zvláště uvádí, že vykonává-li však úředník **kompetence bývalých okresních úřadů, které přešly podle zákona č. 320/2002 Sb. zčásti na obce s rozšířenou působností a zčásti na kraje, nepostačí pro jejich vykonávání zkouška matrikáře vykonaná podle § 9 odst. 2 zákona č. 301/2000 Sb. a platí pro něj povinnost prokázat pro výkon této činnosti ZOZ podle § 21 odst. 1 zákona č. 312/2002 Sb. a § 1 odst. 1 písm. r) vyhlášky č. 512/2002 Sb., resp. pro výkon správních čin-**

ností „při správě matrik a státního občanství“. Tak tomu bude, pokud úřednice **například ověřuje matriční doklady a vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství určené pro použití v cizině a provádí jejich kontrolu, čili vykonává-li činnost, která byla dříve v kompetenci bývalých okresních úřadů**, která přešla podle zákona č. 320/2002 Sb. zčásti na obce s rozšířenou působností a zčásti na kraje (§ 4 odst. 2 a § 4a zákona č. 301/2000 Sb., ve znění zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 578/2002 Sb.).

4. 15 Zařazení zaměstnance vykonávajícího správní činnosti na úseku vidimace a legalizace v úřadu územního samosprávného celku

? Dotaz: Lze v souladu se zákonem č. 312/2002 Sb. vykonávat činnost vidimace a legalizace u městského úřadu v zástupu „neúředníkem“?

Především poznamenáváme, že zákon č. 312/2002 Sb. se vztahuje pouze na úředníky územních samosprávných celků, nikoliv na „neúředníky“ (§ 1 odst. 1 a 3). Úředníkem se pro účely tohoto zákona rozumí zaměstnanec územního samosprávného celku podílející se na výkonu správních činností zařazený m. j. i do městského úřadu (§ 2 odst. 4 zákona č. 312/2002 Sb.). Správní činností je plnění úkolů v samostatné nebo přenesené působnosti územního samosprávného celku podle zvláštních právních předpisů (§ 2 odst. 3 zákona č. 312/2002 Sb.).

Zvláštním právním předpisem se v tomto konkrétním případě rozumí **zákon č. 21/2006 Sb., podle kterého platí, že vidimaci a legalizaci provádí úředník** (§ 14 odst. 1). V souladu s § 1 odst. 2 zákona o ověřování je působnost podle tohoto zákona **výkonem přenesené působnosti**.

Shrneme-li shora uvedené, vidimace a legalizace je správní činností, která u městského úřadu musí být v souladu se zákonem o ověřování vykonávána **pouze úředníkem** územního samosprávného celku (§ 14 odst. 1 zákona o ověřování). Osoba, která disponuje **zkouškou podle zákona o ověřování, může provádět vidimaci a legalizaci při zastupování, tudíž bude ve smyslu zákona č. 312/2002 Sb. vykonávat správní činnost a bude úředníkem podle tohoto zákona (za předpokladu, že je zaměstnancem města zařazeným do městského úřadu)**.

4. 16 Zvláštní odborná způsobilost při správě daní a poplatků

? Dotaz: Má povinnost prokázat ZOZ při správě daní a poplatků zaměstnankyně, která má v pracovní náplni: vymáhání pohledávek včetně vyhledávání subjektů, přípravu podkladů pro soudní či exekuční vymáhání, evidenci převzatých pohledávek, správu poplatků za náhrady škody, náklady exekučního řízení, splátkové kalendáře, náhrady za vzdělávání a spolupráci s krajským úřadem, soudy a jinými správními či státními orgány.

Obecně vzato, pokud uvedená zaměstnankyně vykonává správní činnosti dle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon

č. 337/1992 Sb.“), jak se domníváme podle uvedeného velmi obecně formulovaného výčtu vykonávaných činností, pak má povinnost prokázat ZOZ při správě daní a poplatků. Jednoznačně to lze zjistit porovnáním její skutečné činnosti podle pracovní náplně s příslušnými ustanoveními tohoto zákona, zejména s ustanovením § 1 (Rozsah působnosti), dále § 34 (Součinnost třetích osob), § 36 (Vyhledávací činnost), § 60 (Posečkání daně a povolení splátek), § 62 (Evidence daní), § 73 (Vymáhání daňových nedoplatků), § 73a (Exekuční náklady), a další. **Pokud příslušná zaměstnankyně skutečně vykonává správní činnosti dle zde uvedených ustanovení zákona č. 337/1992 Sb., pak není pochyb o tom, že jde o správní činnosti podle tohoto zákona, a že k jejich vykonávání je nezbytné prokázání ZOZ při správě daní a poplatků ve smyslu povinnosti stanovené v § 21 zákona č. 312/2002 Sb.**

Závěrem doporučujeme, v zájmu předcházení vzniku podobných pochybností jako v uvedeném případě, napříště dbát na to, aby pracovní náplně úředníků byly formulovány v přímé návaznosti na konkrétní správní činnosti dle příslušných zákonů.

? **Dotaz: Jakou ZOZ je povinna prokázat úřednice, která zpracovává žádosti o povolení tombol podle zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných hrách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 202/1990 Sb.“), včetně vyúčtování těchto akcí a vybírání poplatku v případě povolení tombol ve výši 10% z herní jistiny?**

Z dotazu není patrné, jaké další případné správní činnosti daná úřednice vykonává, a proto se k její povinnosti prokázat ZOZ lze vyjádřit jen obecně a pouze z hlediska této agendy.

Obecně platí, že zákon č. 312/2002 Sb. v § 21 odst. 1 stanoví územnímu samosprávnému celku povinnost zajišťovat správní činnosti v případech stanovených prováděcím předpisem (vyhláška č. 512/2002 Sb.) jedině prostřednictvím úředníků, kteří prokázali ZOZ.

V řízení o povolení k provozu výherních hracích přístrojů uvedená úřednice **vybír** a provozovatele za vydání povolení k provozu výherních hracích přístrojů **správní poplatek** za každý výherní hrací přístroj (§ 18 odst. 5 zákona č. 202/1990 Sb.). Vzhledem k tomu **vykonává správu poplatku ve smyslu zákona č. 337/1992 Sb.** (§ 1 odst. 1 a 2), a tudíž **musí prokázat ZOZ pro výkon správních činností „při správě daní a poplatků“** podle § 1 odst. 1 písm. g) a přílohy vyhlášky č. 512/2002 Sb.

Dále je třeba pro úplnost uvést, že ustanovení § 21 odst. 4 zákona č. 312/2002 Sb. obecně stanoví pro případ, že úředník, který vykonává 2 nebo více správních činností stanovených prováděcím právním předpisem v obci, kde nejsou zřízeny alespoň dva odbory obecního úřadu nebo kde není zřízen pověřený obecní úřad, je povinen prokázat ZOZ jen pro 1 správní činnost, kterou určí vedoucí úřadu; v jiných případech je úředník povinen prokázat ZOZ pro každou jím vykonávanou správní činnost; u druhého a u dalších ověření se zkouška vykoná jen ze zvláštní části. Z dopisu však není patrné, zda se v konkrétním případě jedná o takovou obec či nikoli, a proto nelze posoudit, zda v konkrétním případě se jedná o takový případ, který předpokládá ustanovení § 21 odst. 4 zákona č. 312/2002 Sb.

4. 17 Zvláštní odborná způsobilost - žádost o ujištění, že účetní obce nevykonává správní činnosti

? Dotaz: Domnívám se, že účetní obce nevykonává správní činnosti podle zákona č. 312/2002 Sb. Je tento názor správný?

Vhledem k tomu, že se v dotazu **neuvádí nic bližšího o konkrétní pracovní náplni** dané účetní, lze sdělit pouze obecný nezávazný právní názor.

Pokud podle pracovní náplně daná účetní **nevykonává žádné správní činnosti, není úřednicí ve smyslu zákona č. 312/2002 Sb. a tento zákon se na ni vůbec nevztahuje;** v tom případě se její pracovní poměr řídí výlučně zákoníkem práce.

Pokud by však daná účetní měla **v pracovní náplni správní činnosti**, například správní činnosti při finančním hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkumu, správu daní a poplatků, atd., měla by **postavení úřednice územního samosprávného celku ve smyslu zákona č. 312/2002 Sb.**

4. 18 Zvláštní odborná způsobilost - počítání lhůty podle § 21 odst. 1 písm. a) zákona č. 312/2002 Sb.

? Dotaz: ZOZ je zaměstnanec povinen získat do 18 měsíců od vzniku pracovního poměru, což v konkrétním případě nebylo splněno. Existuje nějaká výjimka pro prodloužení termínu pro získání zvláštní odborné způsobilosti v konkrétním případě?

Především je třeba obecně upozornit, že podle § 21 odst. 1 věta první zákona č. 312/2002 Sb. správní činnosti stanovené prováděcím právním předpisem zajišťuje územní samosprávný celek prostřednictvím úředníků, kteří prokázali ZOZ. Výjimky z tohoto požadavku stanoví tento zákon, a to v § 21 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 312/2002 Sb.

Podle **ustanovení § 21 odst. 1 písm. a) zákona č. 312/2002 Sb. totiž výjimečně tyto činnosti může vykonávat i úředník, který nemá zvláštní odbornou způsobilost, pokud tyto činnosti vykonává nejdéle po dobu 18 měsíců od vzniku pracovního poměru úředníka k územnímu samosprávnému celku nebo ode dne, kdy začal vykonávat činnost, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem.** Tato doba je dostatečně dlouhá na prohloubení kvalifikace úředníka. Podle ustanovení § 21 odst. 1 písm. b) zákona č. 312/2002 Sb. ZOZ však nemusí prokázat úředník, který získal vzdělání v bakalářských nebo magisterských studijních programech stanovených prováděcím právním předpisem (vyhláška č. 511/2002 Sb.) nebo kterému bylo vydáno osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání nebo jeho části podle § 34 tohoto zákona (osvědčení vydává za stanovených podmínek na žádost úředníka nebo územního samosprávného celku Ministerstvo vnitra).

Jiné nebo další výjimky, než jaké zákon č. 312/2002 Sb. upravuje v § 21 odst. 1, nepřicházejí v úvahu. Úředník, který ve stanovené lhůtě neprokázal ZOZ pro správní činnosti stanovené prováděcím právním předpisem, nebo nemá rovnocenné vzdělání podle vyhlášky č. 511/2002 Sb., nebo neprokázal rovnocennost vzdělání v řízení podle § 34 zákona č. 312/2002 Sb. a z toho důvodu mu nebylo vydáno osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání, nemůže ze zákona správní činnosti stanovené vyhláškou č. 512/2002 Sb. vykonávat. Jedním z hlavních

cílů zákona č. 312/2002 Sb. je, aby veřejnou správu vykonávali kvalifikovaní úředníci. K tomu je potřeba, aby k výkonu správních činností stanovených prováděcím právním předpisem prokázali ZOZ.

Závěrem dodáváme, že **při počítání 18měsíční lhůty podle § 21 odst. 1 písm. a) zákona č. 312/2002 Sb. v konkrétním případě je vždy třeba postupovat podle ustanovení § 28 zákona č. 312/2002 Sb., podle kterého se do lhůty podle § 21 odst. 1 písm. a) tohoto zákona nezapočítávají doby mateřské dovolené, rodičovské dovolené, pracovní neschopnosti, a další doby tam uvedené.**

Běh 18měsíční lhůty podle § 21 odst. 1 písm. a) zákona č. 312/2002 Sb. se přerušuje, jestliže nastanou skutečnosti uvedené v § 28 tohoto zákona a pokračuje teprve po jejich odpadnutí. To je možno demonstrovat na následujícím **praktickém příkladu**:

Pracovní poměr zaměstnankyně vznikl 19. dubna 2007, lhůta 18 měsíců od vzniku pracovního poměru, pokud nebyl její běh před tím přerušen podle § 28 zákona č. 312/2002 Sb., by trvala do 19. října 2008, resp. vzhledem k tomu, že dne 19. října 2008 byla neděle, připadl by její konec na nejbližší následující pracovní den, čili na 20. října 2008. Avšak běh 18měsíční lhůty dnem 20. října 2008 neskončil, protože dotčená zaměstnankyně nastoupila dne 1. září 2008 pracovní neschopnost (z důvodu rizikového těhotenství) a následně nastoupila mateřskou dovolenou. Pracovní neschopnost a mateřská dovolená jsou totiž právní skutečnosti, které **staví běh 18měsíční lhůty podle § 21 odst. 1 písm. a) zákona č. 312/2002 Sb., čili tato lhůta po dobu trvání těchto skutečností neběží**. Po jejich odpadnutí běh této lhůty pokračuje, dokud neuběhne zbývající část doby do dovršení 18 měsíců, která nemohla uběhnout v důsledku přerušení ve smyslu § 28 tohoto zákona.

4. 19 Správní činnosti při finančním hospodaření územních samosprávných celků a jejich přezkumu

? Dotaz: Prosím o specifikování úředníků, pro něž je povinná zkouška ZOZ pro výkon správních činností „při finančním hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkumu“. V návaznosti na to prosím o zodpovězení otázky, zda nákup odborné literatury vedoucí personálního oddělení pro plnění úkolů pracovníků oddělení je či není správní činností.

Obecně platí, že úředník je povinen podle zákona č. 312/2002 Sb., za podmínek stanovených tímto zákonem, prokázat ZOZ k výkonu správních činností stanovených prováděcím právním předpisem (vyhláška č. 512/2002 Sb.). **V § 1 odst. 1 vyhlášky č. 512/2002 Sb. vymezuje jednotlivé správní činnosti, k jejichž výkonu je nutné prokázat ZOZ**, a mimo jiné, v písm. § 1 odst. 1 písm. f) této vyhlášky je stanoveno, že ZOZ prokazují úředníci územních samosprávných celků, kteří vykonávají **správní činnosti „při finančním hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkumu“**.

Správními činnostmi se pro účely tohoto zákona rozumí plnění úkolů v samostatné nebo přenesené působnosti územního samosprávného celku podle zvláštních právních předpisů (§ 2 odst. 3 zákona č. 312/2002 Sb.). Zvláštních právních předpisů upravujících působnost územního samosprávného celku je celá řada. Zvláště je možné v té souvislosti uvést například zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním

samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, atd., všechny ve znění pozdějších předpisů. Kromě toho úkoly v samostatné působnosti obcí ve vztahu k rozpočtu vyplývají ze zákona o obcích.

Jako určité vodítko pro **blíží** seznámení se s činnostmi, které spadají do okruhu správních činností při finančním hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkoumání podle příslušných zákonů, může sloužit i **soubor zkušebních otázek** (k souboru zkušebních otázek viz § 1 odst. 2 vyhlášky č. 512/2002 Sb.), který je zveřejněn **na webových stránkách Institutu pro místní správu Praha (www.institutpraha.cz)**.

Nákup odborné literatury vedoucí personálního oddělení pro plnění úkolů pracovníků oddělení **není správní činností** ve smyslu zákona č. 312/2002 Sb., a tudíž nevyžaduje složení zkoušky pro výkon správní činnosti „při finančním hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkumu“.

4. 20 Zprávy vyhotovené podle § 9 odst. 2 až 5 zákona č. 312/2002 Sb. - poskytování informací členům zastupitelstev

? **Dotaz: Jaký je postup, pokud člen zastupitelstva obce požádá o poskytnutí kopie zpráv vyhotovených v souladu s § 9 odst. 2 až 5 zákona č. 312/2002 Sb.?**

Vzhledem k tomu, že v dotazu není uvedeno nic bližšího, lze zaujmout pouze obecné stanovisko.

Existují dva právní režimy – režim § 82 písm. c) zákona o obcích a režim zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**InfZ**“). To, který z těchto právních režimů se v konkrétním případě uplatní, závisí na obsahu žádosti člena zastupitelstva, který si sám může zvolit režim poskytování informací – podle § 82 zákona o obcích nebo podle InfZ. Avšak **vždy se uplatní ochrana osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon č. 101/2000 Sb.**“).

Pokud požádá člen zastupitelstva obce o kopie zpráv vyhotovených v souladu s § 9 odst. 2 až 5 zákona č. 312/2002 Sb. výslovně podle § 82 zákona o obcích, pak se bude aplikovat zákon č. 101/2000 Sb. **přímo**.

Pokud člen zastupitelstva obce o totéž požádá podle InfZ, pak se bude postupovat **podle ustanovení § 8a** tohoto zákona, podle něhož **informace týkající se osobnosti, projevu osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje povinný subjekt poskytne jen v souladu s právními předpisy, upravujícími jejich ochranu**.

Zákon č. 101/2000 Sb. vymezuje v ustanovení § 4 písm. a) **osobní údaj** jako jakoukoli informaci týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů. Subjekt údajů (osoba, k níž se údaje vztahují) se považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze subjekt údajů přímo či nepřímo

identifikovat zejména na základě čísla, kódu nebo jednoho či více prvků, specifických pro jeho fyzickou, fyziologickou, psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální identitu.

Vzhledem k tomu, že zprávy podle § 9 odst. 3 až 5 zákona č. 312/2002 Sb. obsahují osobní údaje, uplatní se ochrana osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb.

Na základě toho se lze přiklonit k názoru, že **kopie zpráv vyhotovených v souladu s § 9 odst. 2 až 5 zákona č. 312/2002 Sb. v plném rozsahu poskytnout nelze**, a to s ohledem na **nezbytnost ochrany osobních údajů** v nich obsažených (zákon č. 101/2000 Sb.). Určitě **je možné poskytnout přehled členů výběrové komise** [§ 9 odst. 2 písm. a) zákona č. 312/2002 Sb.]. Pokud jde o uchazeče, se kterým byl uzavřen pracovní poměr, **je možné poskytnout informaci o tom, že se výběrového řízení zúčastnil**, že předložil úplnou přihlášku, splnil předpoklady podle § 4 nebo podle § 5 zákona č. 312/2002 Sb. a splnil požadavky stanovené v oznámení o vyhlášení výběrového řízení a že na základě toho byl zařazen do seznamu uchazečů. Ustanovení § 5 odst. 2 písm. f) zákona č. 101/2000 Sb. totiž umožňuje správci zpracování osobních údajů **i bez souhlasu subjektu údajů**, pokud poskytuje **osobní údaje o zaměstnanci veřejné správy, které vypovídají o jeho úřední činnosti, o jeho funkčním nebo pracovním zařazení**.

Na druhou stranu, **bez souhlasu subjektu údajů, by nebylo možno poskytnout údaj o pořadí uchazeče v seznamu**, neboť tento údaj svou povahou již překračuje údaj vypovídající o úřední činnosti (nadto zákon ani neukládá uzavřít pracovní poměr pouze s uchazečem umístěným na prvním místě v seznamu uchazečů).

Pokud jde o ostatní uchazeče zařazené do seznamu uchazečů, se kterými však nebyl uzavřen pracovní poměr, bez jejich souhlasu (souhlasu subjektu údajů) **nelze poskytnout o nich jejich osobní údaje, to znamená ani jejich přehled, ani jejich pořadí**. Lze se však domnívat, že nejvýše by bylo možné poskytnout **obecný údaj o tom, že se do výběrového řízení přihlásil určitý počet uchazečů, a kolik z nich případně splnilo podmínky pro zařazení do seznamu uchazečů**.

Ochrana osobních údajů (čl. 10 Listiny základních práv a svobod) představuje důvod pro omezení ústavně zaručeného práva na přístup k informacím (čl. 17 Listiny základních práv a svobod) a máme za to, že zásah do práva na informace v konkrétním případě je z hlediska práva na soukromí a na ochranu osobních údajů nezbytný (princip proporcionality ochrany lidských práv).

4. 21 Právní názor k výkladu § 12 odst. 4 věta poslední zákona č. 312/2002 Sb.

 Dotaz: Domnívám se, že na základě ustanovení poslední věty § 12 odst. 4 zákona č. 312/2002 Sb. obec není povinna vyplatit vedoucímu úředníkovi po skončení pracovního poměru odstupné podle § 67 zákoníku práce. Jaký je váš právní názor?

Současné znění ustanovení § 12 odst. 4 zákona č. 312/2002 Sb., ve znění zákona č. 264/2006 Sb. vzniklo na základě přijetí **pozměňovacího návrhu** předloženého v Poslanecké sněmovně. Podle našeho názoru je poslední věta v § 12 odst. 4 zákona č. 312/2002 Sb., ve znění zákona č. 264/2006 Sb., do ustanovení § 12, které upravuje **odvolání vedoucího úředníka** nebo vedoucího úřadu, zařazena zcela neorganicky, neboť upravuje **odstupné**. Kromě toho je její

formulace poněkud matoucí, protože úředník **po** odvolání z funkce vedoucího úředníka již **není** vedoucím úředníkem.

I přes tyto nedostatky se domníváme, že **cílem** ustanovení poslední věty § 12 odst. 4 zákona č. 312/2002 Sb., ve znění zákona č. 264/2006 Sb., je **vyloučení postupu podle § 67 odst. 1 zákoníku práce v určitých případech zaměstnanců**. Jedná se o zaměstnance, kteří **odmítli jinou práci nabídnutou jim zaměstnavatelem po odvolání z funkce vedoucího úředníka**, nebo pro které **po** jejich odvolání z funkce vedoucího úředníka zaměstnavatel **nemá** jinou práci. **Vyloučení postupu podle § 67 odst. 1 zákoníku práce ve svých důsledcích znamená, že těmto zaměstnancům nepřísluší odstupné podle § 67 zákoníku práce a obec v takovém případě není povinna vyplatit po skončení pracovního poměru odstupné podle § 67 zákoníku práce.**

5. SOUVISEJÍCÍ PŘEDPISY – ZÁKONÍK PRÁCE A PROVÁDĚCÍ PŘEDPISY

5. 1 Zkrácení pracovního úvazku úředníků z 8 na 7 hodin jednostranným právním úkonem tajemníka

? Dotaz: Prosim o sdělení, zda je možno v zájmu úspory finančních prostředků zkrátit pracovní úvazek úředníků z 8 na 7 hodin denně jednostranným právním úkonem – příkazem tajemníka, v důsledku čehož by došlo k poměrnému snížení platů všech úředníků.

Ministerstvo vnitra není k vyřízení odpovědi věcně příslušné, neboť tento dotaz se přímo týká úpravy pracovní doby a s tím souvisejících otázek upravených v zákoníku práce, který je v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí. Vzhledem k tomu Ministerstvo vnitra předalo dotaz k přímému vyřízení Ministerstvu práce a sociálních věcí a požádalo o sdělení odpovědi na vědomí. Z důvodu, že úředníci územních samosprávných celků jsou zaměstnanci územního samosprávného celku, může být odpověď Ministerstva práce a sociálních věcí na daný dotaz užitečná i pro ostatní územní samosprávné celky. Z toho důvodu byl dotaz a odpověď na něj zařazen do souboru otázek a odpovědí Ministerstva vnitra – odboru dozoru a kontroly veřejné správy.

Podle stanoviska Ministerstva práce a sociálních věcí „**Pracovní dobu upravuje zákoník práce jako stanovenou týdenní pracovní dobu (§ 79), nikoli jako denní délku směny. Pokud je u zaměstnavatele zákoníkem práce stanovena týdenní pracovní doba 40 hodin týdně (u zaměstnanců, kteří pracují v jednosměnném pracovním režimu), nemůže zaměstnavatel tuto stanovenou týdenní pracovní dobu jednostranně měnit. Kratší pracovní dobu upravuje zákoník práce v § 80, kde stanoví, byla-li sjednána kratší pracovní doba, přísluší zaměstnanci mzda nebo plat, které odpovídají této kratší pracovní době.**

Z uvedeného vyplývá, že kratší pracovní doba, t. j. kratší než stanovená zákonem, je podmíněna sjednáním, tedy dohodou mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem. Zákoník práce neumožňuje jednostranným úkonem zkrátit stanovenou týdenní pracovní dobu.“

K tomu pro úplnost dodáváme, že zaměstnavatelem je v konkrétním případě obec podle zákona o obcích, která je právnickou osobou. Tajemník obce podle § 103 odst. 4 písm. b) tohoto zákona **plní úkoly zaměstnavatele podle zvláštních předpisů, uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce a stanoví jim plat podle zvláštních předpisů**. Tajemník je povinen postupovat v souladu se zákoníkem práce. Vydáním jednostranného příkazu tajemníka, kterým by byl zkrácen pracovní úvazek úředníků z 8 na 7 hodin denně a byly by poměrně k tomu sníženy platy všech úředníků, tedy bez dohody mezi úředníky a zaměstnavatelem, by došlo k nepřijatelnému porušení zákona (zákoníku práce).

5.2 Zařazení zaměstnance do platové třídy při zástupu vykonávání činnosti vidimace a legalizace

? **Dotaz: Může být zaměstnanec územního samosprávného celku zařazen do nižší platové třídy, pokud činnost vidimace a legalizace vykonává pouze jako zástup?**

Problematika odměňování zaměstnanců územních samosprávných celků je obecně upravena v zákoníku práce. Podle § 123 odst. 2 zákoníku práce platí, že zaměstnavatel zařadí zaměstnance do platové třídy podle druhu práce sjednaného v pracovní smlouvě a v jeho mezích na něm požadovaných nejnáročnějších činností.

Pokud tedy zaměstnanec vykonává v souladu s pracovní smlouvou vidimaci a legalizaci jakožto druh práce, který je zařazen do vyšší platové třídy než jiný jím vykonávaný druh práce, nelze jej v souladu se zákoníkem práce zařadit do nižší platové třídy.

KONTAKTNÍ ÚDAJE

- výklad zákona 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů

a případné další dotazy je možné směřovat na:

Ministerstvo vnitra
odbor dozoru a kontroly veřejné správy
nám. Hrdinů 3, 140 21 Praha 4
www.mvcr.cz/odk

e-mail: odbordk@mvcr.cz

- akreditace a uznávání rovnocennosti vzdělávání

Ministerstvo vnitra
odbor efektivní veřejné správy
nám. Hrdinů 3, 140 21 Praha 4
www.mvcr.cz/evs

e-mail: evs@mvcr.cz

